२०७८ आषाढ

मध्यकालीन खर्च संरचना- आ व २०७८-२०७९

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
मेलुङ गाउँपालिका
भेड्पु, दोलखा, बागमती प्रदेश

मेलुङ गाउँपालिकाको

मध्यकालीन खर्च संरचना

आ व २०७८-२०७९

प्राविधिक सहयोग

रिसर्च इन्क्लेव प्रा. लि.

हनुमान मार्ग, शंखमुल, काठमाडौं

टेलिफोन नं. ०१-५२४२९१८

इमेलः researchenclave@gmail.com

विषय सूची

विषय सूची i

तालिका सूची iv

परिच्छेद १ : परिचय १

१.१ पृष्ठभूमि १

१.२ अवधारणा तथा उद्देश्य १

परिच्छेद २: मध्यमकालीन खर्च संरचना ३

२.१ पृष्ठभूमि ३

२.२ सोच,लक्ष्य, उद्देश्य तथा रणनीति ४

२.२.१ सोच ४

२.२.२ दीर्घकालीन सोच ४

२.२.३ समष्टीगत उद्देश्य ४

२.२.४ रणनीतिहरू ५

२.३ मध्यमकालीन नतिजा खाका ७

२.४ मध्यमकालीन बजेट खाका २७

२.५ बजेट विनियोजन र प्रक्षेपणको बाँड्फाँड्ड २९

२.५.१ रणनीतिक स्तम्भका आधारमा आगामि तीन वर्षको बजेट अनुमान र प्रक्षेपण (पुञ्जीगत खर्च) ३०

२.५.२ प्राथमिकताक्रमको आधारमा तीन आर्थिक वर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण ३२

२.५.३ दिगो विकास लक्ष्यको आधारमा तीन आर्थिक वर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण ३३

२.६ विषय क्षेत्रगत कार्यक्रम तथा आयोजनाको तीन आर्थिक वर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण ३५

परिच्छेद ३: आर्थिक क्षेत्र ३६

३.१ पृष्ठभूमि ३६

३.२ अवसर र चुनौती ३६

३.३ क्षेत्रगत योजना, योजना अवधी र बजेट अनुमान ३६

३.४ कृषि,पशुपंक्षी तथा मत्स्य विकास ३७

३.५ भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण ३९

३.६ श्रम तथा रोजगारी ३९
३.७ बैंक तथा वित्तीय संस्था ४१
३.८ पर्यटन, ग्रामिण तथा स्थानीय पर्यटन ४१
३.९ उद्योग, व्यापार र आपूर्ति व्यवस्था ४३
परिच्छेद ४: सामाजिक क्षेत्र ४४
४.१ पृष्ठभूमि ४४
४.२ अवसर र चुनौती ४४
४.३ क्षेत्रगत योजना, योजना अवधी र बजेट अनुमान ४५
४.४ शिक्षा ४६
४.५ स्वास्थ्य, पोषण तथा खाद्य सुरक्षा ४७
४.६ युवा तथा खेलकुद ४८
४.७ अन्वेषण तथा सिर्जनात्मकता ४९
४.८ खानेपानी तथा सरसफाई ५०
४.९ लैि□क तथा सामाजिक समावेशिता ५१
४.१० लक्षित वर्ग उत्थान–बालबालीका, जेष्ठनागरिक तथा अपा□ता ५१
४.११ भाषा, संस्कृति, कला साहित्य ५२
परिच्छेद ५: पूर्वाधार क्षेत्र ५३
५.१ पृष्ठभूमि ५३
५.२ अवसर र चुनौती ५३
५.३ क्षेत्रगत योजना, योजना अवधी र बजेट अनुमान ५३
५.४ आवास तथा बस्ती विकास ५५
५.५ सडक तथा यातायात ५५
५.६ सिंचाई ५८
५.७ विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा ६०
५.८ सञ्चार तथा सूचना प्रणाली ६०
५.९ ढल निकास, फोहरमैला प्रशोधन पूर्वाधार ६१
५.१० सार्वजनिक निर्माण ६१
परिच्छेद ६: वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन ६४
६.१ पृष्ठभूमि ६४
६.२ अवसर रचुनौती ६४

६.३ क्षेत्रगत योजना, योजना अवधी र बजेट अनुमान ।।।

तालिका सूची

तालिका नं २.३.१	मध्यकालीन नतिजा खाका-आर्थिक क्षेत्र	६
तालिका नं.२.३.२	मध्यकालीन नतिजा खाका - सामाजिक क्षेत्र	१३
तालिका नं.२.३.३	मध्यकालीन नतिजा खाका - पुर्वाधार विकास	२२
तालिका नं.२.३.४	मध्यकालीन नतिजा खाका - लोकतन्त्र, सुशासन तथा शान्ति सुरक्षा	२५
तालिका नं २.४.१	मध्यमकालीन वजेट खाका-प्रक्षेपित व्यय अनुमान	२७
तालिका नं. २.५.१.१	रणनीतिक संकेतको आधारमा आगामि तीन वर्षको वजेट अनुमान	३०
तालिका नं. २.५.२.१	प्राथमिकताक्रमको आधारमा तीन आर्थिक वर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण	३२
तालिका नं. २.५.३.१	दीगो विकास लक्ष्यका आधारमा आगाममि तीन वर्षको बजेट अनुमान	३३
तालिका नं. २.६.१	क्षेत्रगत आयोजनाको तीन आर्थिक वर्षको वजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण	३५
तालिका नं.३.४.१	कृषि, पशुपंक्षी तथा मत्स्य विकासका लागि प्रक्षेपित वित्तीय स्थिति	३७
तालिका नं.३.५.१	भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिवि निबारणका लागि प्रक्षेपित स्थिति	३९
तालिका नं.३.६.१	श्रम तथा रोजगारीका लागि प्रक्षेपित स्थिति	३९
तालिका नं. ३.७.१	बैंक तथा वित्तीय संस्था	४१
तालिका नं. ३.८.१	पर्यटन, ग्रामिण तथा स्थानीय पर्यटनका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	४१
तालिका नं. ३.९.१	उद्योग, व्यापार र आपूर्ति व्यवस्थाका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	४३
तालिका नं. ४.४.१	शिक्षाका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	४६
तालिका नं. ४.५.१	स्वास्थ्य, पोषण तथा खाद्य सुरक्षाका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	४७
तालिका नं. ४.६.१	युवा तथा खेलकुदका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	४८
तालिका नं. ४.७.१	अन्वेषण तथा सिर्जनात्मकताका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	४९
तालिका नं. ४.७.१	अन्वेषण तथा सिर्जनात्मकताका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	५०
तालिका नं. ४.९.१	लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशिता	५१
तालिका नं. ४.१०.१	लक्षित वर्ग उत्थान-वालवालीका,जेष्ठनागरिक तथा अपाङ्गता	५१
तालिका नं. ४.१०.१	भाषा, संस्कृति, कला साहित्य	५२
तालिका नं.५.४.१	आवास तथा बस्ती विकासका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	५५
तालिका नं. ५.५.१	सडक तथा यातायातका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	५५
तालिका नं. ५.६.१	सिंचाईका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	५८
तालिका नं. ५.७.१	विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जाका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	६०
तालिका नं. ५.८.१	सञ्चार तथा सूचना प्रणालीका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	६०
तालिका नं. ५.९.१	ढल निकास, फोहोरमैला प्रशोधन पूर्वाधार	६१
तालिका नं. ५.१०.१	सार्वजनिक निर्माणका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	६१
तालिका नं. ६.४.१	वन विकास तथा व्यवस्थापनका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	६६
तालिका नं.६.५.१	जलाधार तथा जैविक विविधता संरक्षणका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	६७
तालिका नं. ६.६.१	वातावरण संरक्षँण तथा प्रदुषण नियन्त्रण	६८
तालिका नं. ६.७.१	जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा न्यूनीकरणका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	६९
तालिका नं. ६.८.१	पहिरो तथा भूक्षय नियन्त्रणका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	६९
तालिका नं. ६.९.१	विपद सचेतना, उद्धार तथा पूनःस्थापनाका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	७१
तालिका नं. ७.४.१	सार्वजनिक तथा सामुदायिक नेतृत्व विकास	७४
तालिका नं. ७.५.१	नीति तथा कानुन तर्जुमाका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	७४
तालिका नं. ७.६.१	योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनमा जनसहभागिताका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	७५
तालिका नं. ७.७.१	नियमनकारी संरचनाहरुको प्रवर्द्धनका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	७५
तालिका नं. ७.८.१	समाजिक मेलमिलाप र शान्ति सुरक्षाका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	७६
तालिका नं. ७.९.१	पारदर्शिता र आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	७६
तालिका नं. ७.९.१	योजना अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति	७७

परिच्छेद १ : परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

केन्द्र सरकार होस या प्रादेशिक सरकार होस या स्थानिय सरकार विकास प्रकृयाका विविध कृयाकलापहरु आवश्यकताका आधारमा शिलशिलेवार हुनु जरुरी हुन्छ । विकासका विविध पक्षहरुको सिमांकन गर्नु, प्राथमिकता तोक्नु, लाभ लागतको विश्लेशण गर्नु र प्राथमिकता प्राप्त कृयाकलापहरु पूरा गर्ने समय सिमा र औषत लागत बारेमा अग्रिम विश्लेषण गरी क्रमिक रुपमा विकासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्नु विधिसंगत हुन्छ । विधि संगत तथा पूर्व अनुमानित लाभ, लागत र समय सिमा सहितको चरणवद्ध विकास प्रकृयाले पूर्वअपेक्षित लक्ष्य प्राप्त गर्न पनि सहयोग पुर्याउँछ ।

विकास योजना लाभ, लागत, समय सिमा, आदिका आधारमा वार्षिक, आवधिक र बहुवर्षे वा अल्पकालिन, मध्यकालिन र दिर्घकालिन हुन सक्छन् । योजना कुन प्रकृति को छ, लागत कति लाग्छ ? योजना सम्पन्न गरे पश्चात व्यक्ति, समूदाय र राष्ट्रलाई कति फाईदा हुन सक्छ भन्ने विषय योजना तयारीको समयमा अहम हुन्छ । नेपालको संविधान २०७२, नेपाल सरकारको पन्ध्रौं पञ्चवर्षीय योजना, राष्ट्रसंघको दीगो विकास लक्ष्य, बागमती प्रदेशको पहिलो आवधिक योजनाले निश्चित समय सीमा राखेर, निश्चित उद्देश्य प्राप्त गर्न संवैधानिक, नीतिगत र कानुनी प्रतिबद्धता जनाएका छन् ।

विकास प्रकृया र योजना कार्यान्वयनको अग्रपंक्तीको साझेदार स्थानीय तहले संघ तथा प्रदेशका प्राथमिकता तथा लक्ष्य अनुरुपका योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने र संघ तथा प्रदेशले वित्तीय व्यवस्थापनमा सहजीकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था भए अनुरुप मेलुङ गाउँपालिका दोलखाले आवधिक योजनामा समेटिएका परियोजनाका लागि प्रति एकाई त्रिवर्षिय योजना खाका सहितको अनुमानित वित्तीय संरचना गरेको छ ।

१.२ अवधारणा तथा उद्देश्य

सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन प्रश्तावित परियोजनाको वित्तीय औजारको रुपमा लिईएको हुन्छ । योजनासँगै तयार गरिएको अनुमानित वित्तीय प्रक्षेपणले भविष्यमा कार्यान्वयन गरिनुपर्ने परियोजनाहरुको लागि आवश्यक पर्ने वित्तीय स्रोत अग्रिम अनुमान गरी वित्तीय स्रोत सुनिश्चित गर्ने प्रयास गरिएको छ । यसो गर्दा अति आवश्यक परियोजनाहरुको वित्तीय जोखिम घट्छ, वित्तीय सुनिश्चितता भए पछि कार्यान्वयन प्रकृया सुनिश्चित हुन्छ र परियोजनाबाट प्राप्त हुने प्रतिफल पनि गुणात्मक हुन्छ । अग्रिम वित्तीय स्रोत अनुमानले स्रोत पहिचान, वित्तीय रणनीति, परियोजनामा दोहोरोपन हटाउन र उच्च प्रतिफल दिने परियोजनाहरुका लागि पर्याप्त वित्तीय स्रोत व्यवस्था गर्न मध्यकालिन खर्च संरचना सहयोगी बन्छ । मेलुङ गाउँपालिकाको मध्यकालिन खर्च संरचनाले निम्न उदेश्यहरु राखेको छ ।

१. सार्वजानिक खर्च गर्दा वित्तीय अनुशासन कायम गर्नु ।
२. गाउँपालिकाको मध्यम अवधीको आन्तरिक र बाह्य वित्तीय स्रोतको वस्तुपरक अनुमान गरी समष्टिगत आर्थिक खाका तयार गर्नु ।

३. विकास योजनाका प्रथमिकता प्राप्त क्षेत्रहरुका लागि वित्तीय स्रोत सुनिश्चित गर्नु ।

४. सार्वजनिक खर्चलाई प्रभावकारी र परिणाममुखी बनाई लक्षित नतिजा हासिल गर्न सहयोग गर्नु ।

परिच्छेद २: मध्यमकालीन खर्च संरचना

२.१ पृष्ठभूमि

नेपाल सरकारको समृद्ध नेपाल सुखी नेपालीको आकांक्षा अनुरुप अहिले पन्ध्रौं पञ्चवर्षिय योजना कार्यान्वयनमा छ । नेपालको संविधान २०७२, दिगो विकास लक्ष्यले राखेका प्रावधान, विकास लक्ष्य हासिल गर्ने ध्येयका साथ लागु गरिएका नीति तथा कार्यक्रमहरुको अपेक्षा अनुरुप मेलुङ गाउँपालिका दोलखाले संघ तथा प्रदेशका योजना अनुरुप पहिलो आवधिक योजना तयार गरेको छ । र यो मद्यकालीन खर्च संरचना आवधिक योजनाले पहिचान गरेका योजना तथा प्राथमिकताहरुको सफल कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पर्ने वित्तीय स्रोत, सहज व्यवस्था होस् भन्ने उदेश्यले तयार गरिएको छ ।

गाउँपालिकाको विकास योजनालाई सफलतापूर्वक कार्यान्वयन गर्न प्रभावकारी वित्तीय व्यवस्थापन अनिवार्य शर्त हो । न्यूनतम वित्तीय व्यवस्था क्षमता सुनिश्चित नभइकन प्रस्ताव गरिएका कार्यक्रम, योजना तथा नीतिगत प्रतिबद्धताहरुले अपेक्षा गरिएको उपलब्धि हासिल गर्ने आधार रहँदैन । वित्तीय स्रोतको सुनिश्चितता, सक्षम योजना कार्यान्वयन संयन्त्र, प्रभावकारी नेतृत्व चुनौति रहित योजना कार्यान्यनको वातावरण, जनसहभागिता तथा सामुहिक अपनत्व जस्ता विषयहरु सफल योजना कार्यान्यनका लागि अनिवार्य हुन्छन् ।

सीमित साधन स्रोत र समयमा हाम्रा असिमित आवश्यकता पूरा गर्न चुनौतिहरु छन् तर पनि वस्तुपरक वित्तीय योजना भएमा प्रस्ताव गरिएको कार्यक्रम तथा परियोजनाहरुको सफल कार्यान्वयन गर्न सहज हुने र अपेक्षा गरिएको लक्ष्य प्राप्त गर्न सहज पनि हुन्छ । यस परिप्रेक्षमा मेलुङ गाउँपालिकाले आगामी योजना तथा कार्यक्रमहरु प्रस्ताव गर्दा त्यस्ता योजना तथा कार्यक्रहरु आवश्यक वित्तीय स्रोतसँग तालमेल हुनेगरी तयार गरेमा अपेक्षित उपलब्धि हासिल गर्न सहज हुने तथ्यलाई आत्मसात गरी अग्रीम वित्तीय अनुमान सहितको आवधिक योजना तयार गर्ने प्रयास गरेको छ ।

यो योजनाको मुख्य उद्देश्य गाउँपालिकालाई आगामी ५ वर्ष भित्र जनताका आधारभूत आवश्यकता (जस्तो सडक, खानेपानी, स्वास्थ्य, सिंचाई आदि) संबोधन गर्दै सुखी र समृद्ध पालिकामा रुपान्तरित हुनु हो । गाउँपालिका वासीको जीवनस्तरमा आमूल सुधार ल्याउनु, स्थानीय तहको अर्थतन्त्र सुदृढ बनाउनु, गाउँपालिकाका आन्तरिक र बाह्य वित्तीय स्रोतहरुको पहिचान, व्यवस्थापन र परिचालन गर्नु, लक्षित वर्ग समुदाय र क्षेत्रको आर्थिक तथा सामाजिक उत्थानमा सहयोग पुऱ्याउनु जस्ता थप जिम्मेवारी स्थानीय पालिकासँग छन् । यस्ता अहम जिम्मेवारीको नेतृत्व गर्न र नागरिकका समस्याहरुमा साथ दिन स्थानीय पालिका जिम्मेवार बन्नु पर्छ । मेलुङको गाउँकार्यपालिका यस्ता जिम्मेवारीको नेतृत्व गर्न प्रतिबद्ध छ ।

२.२ सोच,लक्ष्य, उद्देश्य तथा रणनीति

२.२.१ सोच

संविधानले तोकेका जिम्मेवारी, दिगो विकास लक्ष्यको अपेक्षा, नेपाल सरकारको पन्ध्रौं योजना, बागमती प्रदेशको आवधिक योजना, कृषि विकास रणनीति सन् २०१५ जस्ता नीतिगत व्यवस्थाले स्थानीय विकासमा नगरिकहरुको प्रत्यक्ष सहभागिता हुनु पर्ने आशय राखेका छन् । स्रोतमा स्थानीयको अग्राधिकार, सामाजिक न्याय, समावेशी विकास, स्रोतमा समान पहुँच हुने गरिको शासन व्यवस्था सुनिश्चित गर्न, नागरिकहरुलाई स्थानीय विकासमा सहभागी गराउन र जनस्तरसम्म लोकतन्त्र तथा सुशासन स्थापित गर्न स्थानीय सरकरहरु गठन भएका हुन् ।

गणतान्त्रिक संविधान लागु भएपछि गठन भएका स्थानीय सरकारका संरचनाहरु जनमुखी र जवाफदेही बन्दै आएको हालको अवस्थामा स्थानीय सरकार अझ बढी जिम्मेवार तथा जवाफदेही बन्दै जनताहरुका यावत् समस्याहरु संबोधन गर्न क्रियाशील हुनु पर्छ । आर्थिक, सामाजिक, वातावरण र पूर्वाधार विकासका दृष्टिले गाउँपालिकालाई सम्पन्न बनाउने कार्यको नेतृत्व लिएको गाउँपालिकाले आवश्यक योजना, ऐन, नियम निर्देशिका तथा कार्यविधिहरु तयार गरी लागु गर्न सक्छ । नेपालको संविधान २०७२ को अनुसूची ८ र ९ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को व्याख्याले यही तथ्य पुष्टि गरेका छन् । यस परिप्रेक्ष्यमा मेलुङ गाउँपालिका, दोलखाले हालको वस्तुस्थिति र स्रोत संभाव्यताका आधारमा गाउँपालिकाको पहिलो आवधिक योजना (आ.व. २०७८/७९ – २०८२/८३) जारी गरेको छ ।

२.२.२ दीर्घकालीन सोच

दिगो पूर्वाधार, स्वस्थ जीवन, शिक्षित नागरिक । जलस्रोत युक्त कृषि, वन र पर्यटन समृद्ध मेलुङको आधार

२.२.३ समष्टीगत उद्देश्य

(क) आर्थिक क्षेत्र

प्रविधि मैत्री कृषि, प्रविधिमा आधारित प्रतिस्पर्धी शिक्षा, दिगो आयआर्जन, सन्तुलित पर्यावरण सहितको समावेशी, दिगो र फराकिलो आर्थिक उपलब्धि हासिल गर्न सबल ग्रामीण अर्थतन्त्र र प्रभाकारी आर्थिक आधार तयार गर्नु ।

(ख) सामाजिक क्षेत्र

समतामूलक शिक्षा, स्वच्छ, स्वस्थ वातावरण, संस्कार संस्कृति सहितको सभ्य समाज आपसी सम्मान, सदभाव, शान्त, सुरक्षित, विभेदरहित समाज र सामाजिक न्याय सहितको स्वावलम्बी निर्माण गर्न समन्वयात्मक नेतृत्व गर्दै गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सामाजिक तथा सार्वजनिक सेवा चुस्त, पारदर्शी र जवाफदेही बनाउनु ।

(ग) पूर्वाधार क्षेत्र

गाउँपालिकाका सबै वडाहरुमा सडक सञ्जाल, विद्युत आपूर्ति, सिंचाई, प्रविधिमैत्री समाज, स्वच्छ पिउने पानी, शैक्षिक तथा स्वास्थ्य संस्था, औद्योगिक ग्राम, विपद जोखिम रहित आवास लगायतका दिगो पूर्वाधार विकास गर्नु ।

(घ) संस्थागत विकास

संस्थागत क्षमता विकास, जवाफदेही नेतृत्व र जिम्मेवार/सचेत नागरिक सूचना प्रविधिमैत्री पारदर्शी र प्रभावकारी सार्वजनिक सेवा प्रवाहका लागि सुशासन सुनिश्चित गर्नु ।

२.२.४ रणनीतिहरू

मेलुङ्ग गाउँपालिकाको पहिलो आवधिक योजनामा उल्लेख भए वमोजिम रणनीति संकेत यहाँ राखिएको छ ।

३.१.४.१ पशुपालन तथा व्यावसायिक कृषिलाई आधुनिकीकरण गर्दै खाद्य बाली, दुध तथा मासुमा आत्मनिर्भर हुने तथा अतिरिक्त उत्पादनलाई बजारीकरण गर्ने ।

३.१.४.२ खानेपानी, सिंचाई, जलविद्युत, पर्यटन जस्ता बहुआयामिक उद्देश्यको लागि गाउँपालिका भित्रको जलस्रोतको अधिकतम उपयोग गर्ने ।

३.१.४.३ स्थानीय सीप, साधन, श्रम, ज्ञान र प्रविधिमा आधारित साना तथा मझौला घरेलु उद्योगको विकास तथा स्थापना गरी रोजगारी सृजना गर्न नीतिगत व्यवस्था गरी कार्यान्वयन गर्ने ।

३.१.४.४ प्राकृतिक, धार्मिक, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक, पुरातात्त्विक सम्पदाहरुको संरक्षण तथा प्रवर्धन गरी पर्यापर्यटन उद्योगको विकास र विस्तार गर्ने ।

३.१.४.५ सडक सञ्जालको अन्तरआबद्धता मार्फत सहरोउन्मुख आधारभूत पूर्वाधारको विकास गर्ने ।

३.१.४.६ जातीय तथा लङ्गैगिक विभेदको अन्त्य गर्न सशक्तीकरण तथा सकारात्मक विभेदको नीति मार्फत शासन प्रणालीमा उनीहरुको अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्ने ।

३.१.४.७ आर्थिक रुपले सक्रिय जनसंख्याको अधिकतम उपयोग गर्ने गरी मानव पूँजी निर्माण गर्ने र गाउँपालिकामा रोजगारका अवसरहरु पर्याप्त मात्रामा सिर्जना गर्ने ।

३.१.४.८ सडक विकास एवं स्तरोन्नतिका लागि कार्ययोजना तयार गर्दै गुणस्तरीय सडक सञ्जालको विस्तार गरी आधारभूत आवश्यकताको सहज आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउने ।

३.१.४.९ स्थानीय स्रोत परिचालनको माध्यमबाट उद्यमशीलता विकास गर्दै प्रतिव्यक्ति आय निजी सार्वजनिक साझेदारीको ढाँचामा लक्षित समूहको प्राविधिक क्षमतामा विकास गराउने ।

३.१.४.१० शिक्षा, स्वास्थ्य, पोषण, स्वच्छ जीवन शैली र सुखी जीवनका लागि प्रभावकारी पूर्वाधार सहित परिचालन गर्ने संयन्त्र बनाउने ।

३.१.४.११ प्राकृतिक स्रोत व्यवस्थापन, प्रकोप नियन्त्रण, जैविक विविधता संरक्षण र वातावरण बचाऊका स्थानीयता सुहाउँदा ढाँचाहरुको विकास गरी प्रयोगमा ल्याउने ।

३.१.४.१२ गाउँपालिका स्तरका वित्तीय संस्थाहरु (कृषि सहकारी, माहिला सहकारी, बचत समुह आदि) बाट हुने वित्तीय कारोवारलाई परिणाममुखी बनाउन प्रभावकारी संयन्त्र बनाउने र उत्पादनशील क्षेत्रमा लगानी गर्ने वातावरण बनाउने साथै सहकारिताको माध्यमबाट स्थानीय स्रोत परिचालन, रोजगारी र आयआर्जनको वातावरण तयार गर्ने ।

३.१.४.१३ नतिजामुखी स्रोत परिचालन र आवधिक लक्ष्य प्राप्त गर्न अनुगमन र मूल्याङ्कन प्रभावकारी बनाउने ।

२.३ मध्यमकालीन नतिजा खाका

तालिका नं २.३.१ मध्यकालीन नतिजा खाका-आर्थिक क्षेत्र

आर्थिक क्षेत्र									
नतिजा स्तर	सुचक	इकाइ	आधार वर्षको पार विन्दु २०७७/७८	अ. प. उ. २०७८/७९	अ. प. उ. २०७९/८०	अ. प. उ. २०८०/८१	पुष्टी गर्ने स्रोत		
							वि.शा.	वा.ष.	के.त.वि.
प्रभाव	कृषिको कुल गार्हस्थ उत्पादन	रुपैंया करोडमा	६२।५८	६४।४६	६६।३९	६८।३८			
	कृषि भूमिको उत्पादकत्व	मे.ट. प्रति रोपनी	०।०८	०।१	०।१३	०।१६			
	वनले ढाकेको क्षेत्रफल	प्रतिशत	५२।०७	५३	५३।४	५३।९			
	खानी क्षेत्रको पहिचान	संख्या	१।००	२	२	२			
	खानी उत्खनन्	संख्या	०।००	१	१	१			
असर	आँसिक सिचाइ हुने जमीन	प्रतिशत	२४।३४	२१	१८।४८	१६।२६			
	सिचाइ पुर्याउन कठिन जमीन	प्रतिशत	११।६७	१०	८।५	७।२३			
	समूदायबाट व्यवस्थापन भएको वनको क्षेत्रफल	हेक्टर	२२०८।००	२२१५	२३१५	२४२५			
	उच्च मूल्यका जडिबुटी र गैरकाष्ठ वन पैदावारको उत्पादन	मे. टन	४।६७	५	६	७			
	भूमि आवद्यिक बिद्युतिय अभिलेख		१।००	१	१	१			
	पुडकोपन भएका बालबालिका	संख्या	३०	२५	२०	१५			
	मूख्य खाद्यान बाली धान	मे.ट.	३२८६।४८	३५००	३७००	३९००			
	मूख्य खाद्यान बाली मकै	मे.ट.	७५३८।२३	७८००	८०७३	८३५५।५५			
	मूख्य खाद्यान बाली गहुँ	मे.ट.	११२६।१७	१३००	१४९५	१७१९।२५			
	मूख्य खाद्यान बाली कोदो	मे.ट.	२३४४।४०	२५००	२७५०	३०२५			
	मूख्य खाद्यान बाली आलु	मे.ट.	१५४५८।१०	२००००	२६०००	३३८००			
	मुख्य तरकारी वाली गोलभेडा	मे.ट.	२२२७।५०	२५००	२८००	३१३६			
	मुख्य तरकारी वाली सिमी	मे.ट.	९।८७	१०	१०।३	१०।६१			
	मुख्य तरकारी वाली काउली	मे.ट.	१२७।४४	१३०	१३२।६	१३५।२५			
	मुख्य तरकारी वाली बोडि	मे.ट.	४।००	६	८	१०			

आर्थिक क्षेत्र									
नतिजा स्तर	सुचक	इकाइ	आधार वर्षको पार विन्दु २०७७/७८	अ. प. उ. २०७८/७९	अ. प. उ. २०७९/८०	अ. प. उ. २०८०/८१	पुष्टी गर्ने स्रोत		
							वि.शा.	वा.ष.	के.त.वि.
	मुख्य तरकारी वाली वन्दा	मे.ट.	६८।९४	७०	७१।४	७२।८३			
	मुख्य तरकारी वाली केराउ	मे.ट.	२।०९	३	४	५			
	मुख्य तरकारी वाली साग	मे.ट.	३९७।९६	४०५	४१३।१	४२१।३६			
	मुख्य तरकारी वाली मूला	मे.ट.	५२।१७	५५	५७।७५	६०।६४			
	मुख्य तरकारी वाली झाँझरी (बरेला)	मे.ट.	२२।४०	२५	२७।५	३०।२५			
	मुख्य तरकारी वाली लसुन/प्याज	मे.ट.	३।१७	४	५	६			
	मुख्य तेलहन बाली तोरी	मे.ट.	८८।५७	९२	९६	१००			
	मुख्य तेलहन बाली रायो	मे.ट.	२।४५	३	३।४५	४			
	मुख्य दलहन बाली मास	मे.ट.	२४।३२	२६	२८	३०			
	मुख्य दलहन बाली मस्याङ	मे.ट.	२४।००	२७	३०	३३			
	मुख्य दलहन बाली केराउ	मे.ट.	१३।६७	१५	१६।५	१८			
	मुख्य दलहन बाली सिमी	मे.ट.	७।३१	९	१०	११			
	मुख्य दलहन बाली बोडि	मे.ट.	१७।०२	१९	२०	२१।५			
	मुख्य दलहन बाली भटमास	मे.ट.	२०।१२	२२	२४	२६			
	मुख्य फलफूलहरु अम्बा	मे.ट.	१।९७	२	२।४	२।६			
	मुख्य फलफूलहरु किवी	मे.ट.	८।७५	१०	११।२	१२।४			
	मुख्य फलफूलहरु केरा	मे.ट.	१२८०।३०	१५००	१७५०	१८५०			
	मुख्य फलफूलहरु आरु बखडा	मे.ट.	१५।६७	१६	१६।८	१७।२			
	मुख्य फलफूलहरु आरु	मे.ट.	१३।६७	१४	१५	१६			
	मुख्य फलफूलहरु रुख कटहर	मे.ट.	१।२०	२	२।६	३।२			
	मुख्य फलफूलहरु भुइँ कटहर	मे.ट.	१।७९	२	२।४	२।६			
	मुख्य अमिलो जातको फल निबुवा	मे.ट.	४।६३	५	६	७			
	मुख्य अमिलो जातको फल सुन्तला	मे.ट.	२३९९।०३	२५००	२६००	२७००			
	मुख्य अमिलो जातको फल कागती	मे.ट.	६।८३	८	९	१०			

आर्थिक क्षेत्र									
नतिजा स्तर	सुचक	इकाइ	आधार वर्षको पार विन्दु २०७७/७८	अ. प. उ. २०७८/७९	अ. प. उ. २०७९/८०	अ. प. उ. २०८०/८१	पुष्टी गर्ने स्रोत		
							वि.शा.	वा.ष.	के.त.वि.
	मुख्य अमिलो जातको फल भोगटे	मे.ट.	०।००	१	१।१	१।१५			
	मुख्य अमिलो जातको फल ज्यामिर	मे.ट.	०।६३	१	१।१४	१।१५			
	मुख्य अमिलो जातको फल आलुचा	मे.ट.	७।००	८	९	१०			
	मुख्य अमिलो जातको फल काफल	मे.ट.	१।४०	१।५	१।६	१।७			
	मुख्य अमिलो जातको फल ऐसेँलु	मे.ट.	१।१७	२	२।४	२।८			
	मुख्य अमिलो जातको फल जुनार	मे.ट.	५।५०	६	६।५	७			
	वर्षभरी खानपुग्ने खाद्यान्न उत्पादन गर्ने परिवार	प्रतिशत	१५।०७	२०	२५	३०			
	६ महिना खानपुग्ने खाद्यान्न उत्पादन गर्ने परिवार	प्रतिशत	५३।००	६०	६७	७३			
	३ महिना खानपुग्ने खाद्यान्न उत्पादन गर्ने परिवार	प्रतिशत	५२।७६	६०	७०	७५			
	धान, मकै, गहुँ, कोदो, फापर लगायतको खाद्यान्न बाली आयात	कि.ग्रा. प्रतिवर्ष	४८६०२६।३३	४८१०००	४८००००	४७५०००			
	मौसमी तरकारी बालीहरु आयात	कि.ग्रा. प्रतिवर्ष	२३३३।३३	२०००	१८००	१६००			
	वेमौसमी तरकारी बालीहरु आयात	कि.ग्रा. प्रतिवर्ष	१२।८७	१०	८	७			
	भटमास, तोरी, सरस्युँ, तील, आलस लगायतको तेलहन बाली,आयात	कि.ग्रा. प्रतिवर्ष	३६७३४९।००	३५००००	३४००००	३३००००			
	मास, मसुरो, रहर, सीमी, गहत लगायतको दलहन बाली, आयात	कि.ग्रा. प्रतिवर्ष	२३९११५।००	२३००००	२२००००	२१००००			
	धान, मकै, गहुँ, कोदो, फापर लगायतको खाद्यान्न बाली,निर्यात	कि.ग्रा. प्रतिवर्ष	४५८३५।३५	४६०००	४६२००	४६५००			
	मौसमी तरकारी बालीहरु,निर्यात	कि.ग्रा. प्रतिवर्ष	७५५१६६।६७	८०००००	८५००००	८८००००			
	वेमौसमी तरकारी बालीहरु,निर्यात	कि.ग्रा. प्रतिवर्ष	३१५८।३३	३३००	३४५०	३६५०			
	भटमास, तोरी, सरस्युँ, तील, आलस लगायतको तेलहन बाली,निर्यात	कि.ग्रा. प्रतिवर्ष	२३३४।५७	२४००	२४५०	२५००			
	मास, मसुरो, रहर, सीमी, गहत लगायतको दलहन बाली,निर्यात	कि.ग्रा. प्रतिवर्ष		५००	६००	६५०			

आर्थिक क्षेत्र									
नतिजा स्तर	सुचक	इकाइ	आधार वर्षको पार विन्दु २०७७/७८	अ. प. उ. २०७८/७९	अ. प. उ. २०७९/८०	अ. प. उ. २०८०/८१	पुष्टी गर्ने स्रोत		
							वि.शा.	वा.ष.	के.त.वि.
	स्याउ, नास्पाति, सुन्तला, ज्यामिर, जुनार, अम्बा लगायतको फलप(ुल,निर्यात	कि.ग्रा. प्रतिवर्ष	२६८००।००	३००००	३०२००	३०८००			
	कागती, ज्यामिर, भोगटे, विमिरो लगायतको अमिलो जातको फल,निर्यात	कि.ग्रा. प्रतिवर्ष	१२३३।३३	१४५०	१६५०	१७५०			
	अन्य,निर्यात	कि.ग्रा. प्रतिवर्ष	११०४।७६	१३००	१४००	१५००			
	हासँ/कुखुराको मासु उत्पादन	कि.ग्रा. प्रतिवर्ष	६२७१९।२९	६५०००	६७०००	६९५००			
	हासँ/कुखुराको अण्डा उत्पादन	गोटा	२००००००	२५०००००	२६०००००	२७००००००			
	भेडा, च्याङ्गरा, खसी, राङ्गा आदिको मासु उत्पादन	कि.ग्रा. प्रतिवर्ष	६५५७२।६७	७००००	७५०००	८००००			
	गाई, भैंसी, चौरी, बाखा आदिको दुध उत्पादन	लिटर	२११९९०।४८	३०००००	४०००००	४८००००			
	माछा उत्पादन	कि.ग्रा. प्रतिवर्ष		१०००	१५००	२०००			
	मह उत्पादन	कि.ग्रा. प्रतिवर्ष	५०।००	१५०	२५०	३४०			
	ऋण परिचालन	रु करोडमा	४०।००	४३	४५	४७			
	दर्ता नभएका व्यवसाय	संख्या	३१५।००	१००	९०	७०			
	व्यवसायिक रुपमा कृषिजन्य वस्तु, पशुपन्छी, माछा, मह आदिको उत्पादनमा संलग्न कम्पनी/फर्म/फार्महरुको	सँख्या	१५।००	२०	२५	३०			
	सामुदायिक भण्डारण केन्द्रको स्थापना	संख्या	१।००	१	१	१			
प्रतिफल	प्राङ्गारिक बालीको अनुपात	प्रतिशत	२३।०३	२५	२७।२५	२९।७			
	रासायनीक मल प्रयोग एक पटक	प्रतिशत	२४।८८	२१	१७।८५	१५।१७			
	रासायनीक मल प्रयोग दुइ पटक	प्रतिशत	७४।०३	७०	६६।५	६३।१८			
	रासायनीक मल प्रयोग तीन पटक	प्रतिशत	०।१२	०।०५	०।०२	०।०१			
	कृषि तथा पशुसेवा प्रसारको पहुँचमा बृद्धि	प्रतिशत	५२।३३	६०	६९	७९।३५			

आर्थिक क्षेत्र									
नतिजा स्तर	सुचक	इकाइ	आधार वर्षको पार विन्दु २०७७/७८	अ. प. उ. २०७८/७९	अ. प. उ. २०७९/८०	अ. प. उ. २०८०/८१	पुष्टी गर्ने स्रोत		
							वि.शा.	वा.ष.	के.त.वि.
	नश्ल सुधार	प्रतिशत	२३।९५	२७	३०।२४	३३।८७			
	सिँचाइ नपुगेको तर सिचाइ पुर्याउन सकिने जमीन	प्रतिशत	३५।२१	४०	४४।८	५०।१८			
	वर्षभरि सिँचाइ पुगेको जमिन	प्रतिशत	२८।७८	३५	४२	५०।४			
	पशुपंछी बिमा	प्रतिशत	३२।००	५०	६०	७०			
	युवा लक्षित व्यवसायिक कृषि कार्यक्रमबाट लाभान्वित युवा	जना	३७	५०	७०	९०			
	प्राङ्गारिक खेतिको पकेट क्षेत्र	संख्या		१	२	३			
	सरकारी तथा निजीस्तरका नमूना कृषि तथा पशु फर्म	संख्या	१२	२०	३०	४०			
	प्रति व्यक्ति खाद्य उपलब्धता	कि.ग्रा. प्रतिवर्ष	२१५।००	२१८	२२०	२२१			
	सहकारीका सदस्य बनेको परिवार	प्रतिशत	७२।९८	८०	८१	८२			
	सहकारीमा आबद्ध कर्मचारी	संख्या	१८।००	५०	७०	९०			
	औद्योगिक लगानी वार्षिक बृद्धि	प्रतिशत	०।०५	०।०९	०।१	०।२			
	उद्योग (लघू र मध्यम) संख्या	संख्या	९४।००	१५०	१८०	२१०			
	अनमी	संख्या	३२।००	३२	३५	३८			
	कम्प्युटर	संख्या	२१६।००	४००	५००	६००			
	कार्पेन्ट्री	संख्या	१७१।००	२००	२४०	२८०			
	कृषि	संख्या	४७।००	१००	१४०	१९०			
	ग्रामीण पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ता	संख्या	२३।००	४०	५०	६०			
	जेटीए	संख्या	९।००	५०	७०	९०			
	पशुपालन	संख्या	२२।००	१५०	२२०	३१०			
	मेकानिक्स	संख्या	९।००	३०	४५	६०			
	म्यासन डकर्मी	संख्या	३५५।००	४००	४४५	४९०			
	वन	संख्या		१०	११	१२			
	विद्युत	संख्या	१४०।००	२००	२४०	२८०			

आर्थिक क्षेत्र									
नतिजा स्तर	सुचक	इकाइ	आधार वर्षको पार विन्दु २०७७/७८	अ. प. उ. २०७८/७९	अ. प. उ. २०७९/८०	अ. प. उ. २०८०/८१	पुष्टी गर्ने स्रोत		
							वि.शा.	वा.ष.	के.त.वि.
	सब ओभरसियर	संख्या	३९।००	६३	९७	१३२			
	सिलाई बुनाई	संख्या	२८६।००	३५०	४००	४५०			
	अन्य	संख्या	४।००	१००	२००	३००			
	तामाखानको पहिचान	संख्या		१	१	१			
	ढुङ्गा खानी क्षेत्रको पहिचान	संख्या		१	१	२			
	ढुङ्गा खानी उत्खनन्	संख्या		१	१	१			
	पर्यटन सूचना (सामूदायिक समेत) केन्द्र	संख्या		१	२	३			
	ट्रेकिङ ट्रेल	संख्या		४	५	६			
	हिल स्टेसन	संख्या		१	२	३			
	होमस्टे (सामुदायिक र नीजि)	संख्या		८	८	८			
	स्थानीय उत्पादनको ब्राण्डिङ	संख्या	२।००	३	४	५			
	होटल पर्यटन तथा अतिथि सत्कार तालिम	पटक/संख्या		२०	२१	२२			
	निक्षेप संकलन	रु करोडमा	४५।६८	४८	५१	५४			
	बैंकको सङ्ख्या		१।००	२	२	३			
	सहकारीको सङ्ख्या		४८।००	५०	५२	५४			
	कृषि सहकारी सङ्ख्या		४१।००	४५	४९	५३			
	महिला सहकारी सङ्ख्या		३।००	५	७	९			
	कृषक समुह सङ्ख्या		६२।००	६५	६८	७१			
	बचत समुह सङ्ख्या		२९।००	३२	३५	३८			
	महिला समुह सङ्ख्या		१९८।००	२००	२०४	२०८			
	सहकारीमा आबद्ध कर्मचारी	संख्या	२९।००	५०	७०	९०			
	औद्योगिक लगानी वार्षिक बृद्धि	प्रतिशत	०।००	०।०५	०।०६	०।०७			
	उद्योग (ठुलो) संख्या	संख्या	१।००	१	१	२			

आर्थिक क्षेत्र									
नतिजा स्तर	सुचक	इकाइ	आधार वर्षको पार विन्दु २०७७/७८	अ. प. उ. २०७८/७९	अ. प. उ. २०७९/८०	अ. प. उ. २०८०/८१	पुष्टी गर्ने स्रोत		
							वि.शा.	वा.ष.	के.त.वि.
	उद्योग (साना र मझौला) संख्या	संख्या	२।००	५	६	७			
	दर्ता भएका व्यवसाय	संख्या	१७६।००	३००	३५०	४००			
	उद्यमशिल , सिपमुक्त जनशक्ति उत्पादन	संख्या	५७।००	१००	१४०	१९०			
	काठमा आधारित लघु उद्यम तथा उद्योगहरुको प्रबर्द्धन	गोटा		१	१	२			
	लोपोन्मुख, संकटापन र जोखिममा परेका वन्यजन्तु र वनस्पति प्रजातिहरुको संरषण, योजना, कार्यान्वयनमा सहयोग			३।००	३	३			
	एकिकृत जलाधार व्यवस्थापन	संख्या	२।००	२	२	२			
	उच्च मूल्यका गैर काष्ठ र जडिबुटीको उत्पादन	मे.टन		१	१	२			
	जडिबुटी प्रशोधन र भण्डारण उद्योग	संख्या	१।००	१	१	१			
	प्रशोधित जडिबुटिको निर्यात परिमाण	के.जि.		१००	१५०	२००			

तालिका नं.२.३.२ मध्यकालीन नतिजा खाका - सामाजिक क्षेत्र

सामाजिक क्षेत्र									
नतिजा स्तर	सुचक	इकाइ	आधार वर्षको पार विन्दु २०७७/७८	अ. प. उ. २०७८/७९	अ. प. उ. २०७९/८०	अ. प. उ. २०८०/८१	सुचनाको स्रोत		
							वि.शा.	वा.ष.	के.त.वि.
प्रभाव	कुल साक्षरता दर	प्रतिशत	७२।४७	७५	७७	७९			
	नसर्ने रोगबाट मृत्यु भएका (गत वर्ष)	संख्या	२।००	०	०	०			
	अपेक्षित आयु (जन्महुदाकों)	प्रति हजार	६४।७०	६६	६९	७२			
	पाइपको पानी प्रयोग गर्ने	प्रतिशत	९६।००	९८	९८।४	९८।७			
	खुला कुवाको पानी प्रयोग गर्ने	प्रतिशत	१।७६	१	०।५	०।४			
	मूलको पानी प्रयोग गर्ने	प्रतिशत	१।५६	१	१।१	०।९			
	नदिको पानी प्रयोग गर्ने	प्रतिशत	०।६८	०	०	०			
	सुरक्षित खानेपानी पुगेको जनसंख्या	प्रतिशत	६१।४३	७५	८०	८६			
	गत एक वर्षभित्र घटेका महिला हिंसाका घटना, हत्या, आत्महत्या	संख्या	२१।००	१५	१३	१२			
असर	आधारभुत तहको खुद भर्नादर	प्रतिशत	९१।५२	९३	९४	९५			
	माध्यमिक तहको खूद भर्नादर पहुँच	प्रतिशत	७२।१९	७५	७६	७७			
	५-१८ वर्षका विद्यालय नगएका बालक	प्रतिशत	३।२१	२	१।८	१।६			
	५-१८ वर्षका विद्यालय नगएका बालिका	प्रतिशत	४।६०	३	२।४	२			
	पाँच बर्ष मुनिको बाल मृत्यु दर	प्रतिहजार जिवित जन्ममा	७।५७	५	४	३			
	कम तौल भएका बाल बालिका	प्रतिशत	१२।००	९	७	६			
	महिलामा रक्त अल्पता	प्रतिशत	८।५२	६	५	४			
	अपाङ्गता भएका व्यक्तिले स्वास्थ्य परिक्षण गरेका	संख्या	३७।००	५०	६२	७४			
	फ्लस शौचालय	प्रतिशत	२।००	१।५	१	०।५			
	महिला श्रम सहभागिता दर	प्रतिशत	२६।०५	३५	३८	४२			
	ज्यालाको अन्तर घटाउने (महिला,	प्रतिशत	२४।२९	२०	१८	१६			

सामाजिक क्षेत्र									
नतिजा स्तर	सुचक	इकाइ	आधार वर्षको पार विन्दु २०७७/७८	अ. प. उ. २०७८/७९	अ. प. उ. २०७९/८०	अ. प. उ. २०८०/८१	सुचनाको स्रोत		
							वि.शा.	वा.ष.	के.त.वि.
	पुरुष)								
	अपांगमैत्रि भौतिक संरचना (बिद्यालय, स्वास्थ संस्था) निर्माण	संख्या	८।००	१२	१३	१४			
	बसाइँसराइ गरेर गएका	संख्या	६१।००	५०	४०	३०			
	विदेशमा रहेको युवा	संख्या	७००।००	३००	२००	१००			
	वेरोजगार यूवा	संख्या	१५००।००	१३००	११००	९००			
	आधुनिक कृषि तथा पशुपालन ब्यवसायमा संलग्न यूवाहरु	संख्या	२०।००	५०	८०	१४०			
	महिला पुरुष जनसंख्याको अनुपात	प्रतिशत	०।९५	१	१।६	१।९			
	प्रजनन् उमेर (१५-४९) का महिला	संख्या	७३००।००	७३००	७३००	७३५०			
	विदेशमा रहेका महिलाहरु	संख्या	१५०।००	१००	९०	८०			
	वडाभित्र बोलिने प्रमुख मातृभाषा र सो भाषा बोल्ने जनसंख्या तामाङ	प्रतिशत	१६।५४	१।००	१६।५४	१६।५४			
	वडाभित्र बोलिने प्रमुख मातृभाषा र सो भाषा बोल्ने जनसंख्या मगर खाम	प्रतिशत	१।९१	१।००	१।९१	१।९१			
	वडाभित्र बोलिने प्रमुख मातृभाषा र सो भाषा बोल्ने जनसंख्या नेवारी	प्रतिशत	०।४०	१।००	०।४०	०।४०			
	वडाभित्र बोलिने प्रमुख मातृभाषा र सो भाषा बोल्ने जनसंख्या अन्य	प्रतिशत	१।२६	१।००	१।२६	१।२६			
	भाषा, साहित्य, कला र संस्कृतिको संरक्षण र प्रवर्धनमा क्रियाशिल संघ संस्थाहरु	संख्या	२।००	३	४	५			
	वडाको पहिचान र आर्थिक सामाजिक विकासमा योगदान पुर्याउन सक्ने प्रमुख भाषा, साहित्य, कला र संस्कृतिहरु मगर	संख्या	०।००	१	१	१			

सामाजिक क्षेत्र									
नतिजा स्तर	सुचक	इकाइ	आधार वर्षको पार विन्दु २०७७/७८	अ. प. उ. २०७८/७९	अ. प. उ. २०७९/८०	अ. प. उ. २०८०/८१	सुचनाको स्रोत		
							वि.शा.	वा.ष.	के.त.वि.
	वडाको पहिचान र आर्थिक सामाजिक विकासमा योगदान पुर्याउन सक्ने प्रमुख भाषा, साहित्य, कला र संस्कृतिहरु थामी	संख्या	०।००	१	१	२			
	वडाको पहिचान र आर्थिक सामाजिक विकासमा योगदान पुर्याउन सक्ने प्रमुख भाषा, साहित्य, कला र संस्कृतिहरु लामा झाँकी	संख्या	०।००	१	१	१			
	वडाको पहिचान र आर्थिक सामाजिक विकासमा योगदान पुर्याउन सक्ने प्रमुख भाषा, साहित्य, कला र संस्कृतिहरु तामाङ	संख्या	२।००	३	४	५			
	वडाको पहिचान र आर्थिक सामाजिक विकासमा योगदान पुर्याउन सक्ने प्रमुख भाषा, साहित्य, कला र संस्कृतिहरु नेवार	संख्या	१।००	२	३	४			
प्रतिफल	सामूदायिक सिकाई केन्द्र स्थापना तथा सञ्चालन	संख्या	४	५	६	७			
	बालबालिकामैत्रि शौचालय भएको विद्यालय	प्रतिशत	७७।३८	८०	८३	८६			
	खानेपानीको सुविधा भएको विद्यालय	प्रतिशत	९३।३३	९५	९६।१	९७			
	बालमैत्रि पूर्वाधार भएका सार्वजानिक विद्यालयको संख्या	प्रतिशत	८९।००	९३	९४	९६			
	स्यानिटरी प्याडसहितको सुविधा भएको विद्यालय	संख्या	१२।००	१५	१६	१७			
	शिक्षक संख्या	संख्या	२२६।००	२३०	२३२	२३५			
	विद्यालयमा भएको शिक्षिका	संख्या	९३।००	९७	१०१	१०५			
	विद्यालय सवलीकरण कार्यक्रम	संख्या	१।००	१	१	१			

सामाजिक क्षेत्र									
नतिजा स्तर	सुचक	इकाइ	आधार वर्षको पार विन्दु २०७७/७८	अ. प. उ. २०७८/७९	अ. प. उ. २०७९/८०	अ. प. उ. २०८०/८१	सुचनाको स्रोत		
							वि.शा.	वा.ष.	के.त.वि.
	विद्यालयमा कम्प्युटर ल्याब भएको	विद्यालय संख्या	४।००	८	९	१०			
	विद्यालयमा विज्ञान ल्याब भएको संख्या	संख्या	३।००	५	५	६			
	शिक्षक शिक्षिकाको क्षमता विकास तालिम	संख्या	५।००	७	७	७			
	माध्यमिक बिद्यालयमा आधारित पुस्तकालय	संख्या	२।००	४	५	५			
	अपांगता भएका बिद्यालय उमेरका बालबालिकाको शिक्षामा पहुँच	प्रतिशत	२७।६५	३५	३८	४१			
	पिछडिएको समूदाय र आर्थिक रुपमा बिपन्नलाई उच्च शिक्षामा पहुँचका लागि सहयोग	संख्या	३०।००	५०	७०	९०			
	प्रसुति र गर्भवती जाचँको सेवा लिएका महिला	प्रतिशत	५८।००	७०	८०	८५			
	सुत्केरी सुविधा उपभोग गर्ने महिलाहरु	प्रतिशत	६८।४८	७५	७७	७९।५			
	पोषणको जाँच गराएका बाल बालिकाहरु	प्रतिशत	६६।३८	८०	८५	९०			
	खोप, भिटामिन ए आदिको सेवा लिएका बाल बालिका	प्रतिशत	९६।१२	९८	९८।४	९८।९			
	बालमैत्रि पूर्वाधार भएका सार्वजनिक बिद्यालयको संख्या	प्रतिशत	७४।६७	८०	८४	८९			
	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट प्रसुति सेवा	प्रतिशत	३५।३८	४०	४५	५०			
	४५ मिनेटको दुरीमा स्वास्थ्य सेवामा पहुँच	प्रतिशत	७४।६२	७८	८२	८६			
	परम्परागत उपचारमा संलग्न जनशक्तिलाई क्षमता विकास तालिम	संख्या	०।००	१	१	१			
	आयुर्वेदिक लगायत परम्परागत औषधालय	संख्या	१।००	१	१	१			

सामाजिक क्षेत्र									
नतिजा स्तर	सुचक	इकाइ	आधार वर्षको पार विन्दु २०७७/७८	अ. प. उ. २०७८/७९	अ. प. उ. २०७९/८०	अ. प. उ. २०८०/८१	सुचनाको स्रोत		
							वि.शा.	वा.ष.	के.त.वि.
	ज्येष्ठ नागरिकले स्वास्थ्य परिक्षण गरेका	संख्या	१०३१।००	१२००	१४००	१६००			
	कोभिड १९, अन्य सरुवा र अज्ञात रोगहरुबाट मृत्यु भएका (गत वर्ष)	संख्या	०।००	०	०	०			
	फ्लस-सेफ्टि ट्याङ्कमा जोडिएको शौचालय	प्रतिशत	९६।००	९८	९८।५	९९			
	साधारण शौचालय	प्रतिशत	२।००	०।५	०।५	०।५			
	महिला सहकारी संस्थाको सुदृडीकरण	प्रतिशत	२।००	५	७	१०			
	प्राकृतिक श्रोतको उपयोगमा स्थानीय समूदायको लगानी अंश	प्रतिशत	४।५२	६	७।८	८।९			
	अपांगता भएका व्यक्तिहरुको सामाजिक तथा आर्थिक कृयाकलापमा सकृय सहभागिता दर	प्रतिशत	४।७६	६	७।९	८।४			
	नीति निर्णायक तहमा महिलाको पहुँच	प्रतिशत	१९।१०	२५	२७	२८।९			
	प्राबिधिक तथा व्यवसायिक दक्षता अभिबृद्धि कार्यक्रममा महिला सहभागिता	प्रतिशत	३।००	५	७	९			
	सुबिधा सम्पन्न जेष्ठ नागरिक ग्राम (ज्ञान केन्द्र) स्थापना तथा सञ्चालन	वटा	०।००	०	१	१			
	ज्येष्ठ नागरिक कल्याण कोषको स्थापना	रु	०।००	१	१	१			
	ज्येष्ठ नागरिक कल्याणका लागि कार्य गर्ने संघ संस्था	संख्या	०।००	०	०	१			
	अपांगता भएका व्यक्तिहरुको आत्मनिर्भर, स्वावलम्बी र सम्मानजनक जीवन यापनको माध्यम	प्रतिशत	२।३३	३	३।८	४।५			

सामाजिक क्षेत्र									
नतिजा स्तर	सुचक	इकाइ	आधार वर्षको पार विन्दु २०७७/७८	अ. प. उ. २०७८/७९	अ. प. उ. २०७९/८०	अ. प. उ. २०८०/८१	सुचनाको स्रोत		
							वि.शा.	वा.ष.	के.त.वि.
	अपांगता भएका व्यक्तिहरुको जनसंख्या	संख्या	३२५।००	३२०	०	०			
	अपांगता परिचय पत्र प्राप्त गरेका	संख्या	३००।००	३२०	०	०			
	अपांगता परिचय पत्र प्राप्त गर्न वाकी रहेका	संख्या	२५।००	०	०	०			
	उद्यम तथा व्यवसायमा संलग्न अपांगता भएका व्यक्तिहरु	संख्या	४।००	७	११	१६			
	दलित समुदायको जनसंख्या	संख्या	२६९४।००	२८००	२९५०	३१५०			
	उद्यम तथा व्यवसायमा संलग्न दलित व्यक्तिहरु	संख्या	१८।००	१९	२०	२१			
	आदिवासी/जानजाति समुदायको जनसंख्या	संख्या	११८५५।००	११८५५	११८५५	११८५५			
	उद्यम तथा व्यवसायमा संलग्न आदिवासी/जानजाति व्यक्तिहरु	संख्या	३५६।००	४००	४५०	५००			
	बालबालिकाको जन्मदर्ता	प्रतिशत	७६।००	७९	८१	८४			
	किशोर किशोरी लक्षित बिद्यालय शिक्षा कार्यक्रम	बिद्यालय संख्या	०।००	१	१	१			
	बाल उद्धार कोष स्थापना	संख्या	०।००	१	१	२			
	उद्यमसिशलता विकास तालिम	संख्या	५।००	१५	१६	२०			
	रंगशाला	संख्या	०।००	१	१	२			
	कभडहल	संख्या	०।००	०	०	०			
	खेल मैदान	संख्या/रोपनी	२४।००	२९	३२	३८			
	खेलकुदका लागि प्रयोग भएका खुला चौर	संख्या/रोपनी	२८।००	३०	३२	३८			
	युवा श्रृजनशिल कोष स्किम	वटा	०।००	१	१	२			
	साहसिक खेलकुद	प्रकार (संख्या)	१।००	२	३	४			
	वडा भित्र खेलिने प्रमुख खेल र प्रतिस्प्रधाहरु	संख्या	६।००	७	८	९			

सामाजिक क्षेत्र									
नतिजा स्तर	सुचक	इकाइ	आधार वर्षको पार विन्दु २०७७/७८	अ. प. उ. २०७८/७९	अ. प. उ. २०७९/८०	अ. प. उ. २०८०/८१	सुचनाको स्रोत		
							वि.शा.	वा.ष.	के.त.वि.
	खेलकुदसँग सम्बन्धीत संस्था र क्लवहरु	संख्या	३।००	७	८	९			
	जिल्लास्तरिय खेलकुद पदक विजेता	संख्या	०।००	१०	११	१२			
	प्रदेशस्तरिय खेलकुद पदक विजेता	संख्या	०।००	५	६	७			
	राष्ट्रियस्तरिय खेलकुद पदक विजेता	संख्या	२।००	५	६	७			
	अन्तराष्ट्रिय स्तरको खेलकुद पदक विजेता	संख्या	२।००	१	२	२			
	बसाइँसराइ गरेर आएका	संख्या	४।००	१०	१२	१४			
	१५ देखि ३९ वर्ष उमेर समुहको यूवा जनसंख्या	प्रतिशत	४१।९७	४२	४५	४८			
	विदेशबाट फर्केको यूवा	संख्या	५५।००	१००	२००	३००			
	दुर्व्यसनी वा कुनै प्रकारको कुलतमा फसेका यूवाहरु	संख्या	७।००	५	०	०			
	रोजगारीमा रहेका महिला	संख्या	२६६।००	३००	३२०	३६०			
	विदेशबाट फर्किएका महिलाहरु	संख्या	२३।००	१५०	१६०	१७०			
	आधुनिक कृषि तथा पशुपालन व्यवसायमा संलग्न महिलाहरु	संख्या	२२३।००	२५०	२७०	२९०			
	वाल श्रमिकको संख्या	संख्या	२३।००	१५	०	०			
	वाल हिंसाका घटना	संख्या	१३।००	५	०	०			
	सांस्कृतिक तथा पुरातात्विक सम्पदाहरुको अध्ययन अनुसन्धान	संख्या	६।००	१०	११	१३			
	परम्परागत तथा सांस्कृतिक गुठी संरक्षण	संख्या	१।००	२	३	४			
	सांस्कृतिक ग्राम	संख्या	०।००	१	१	१			
	सामुदायिक पुस्तकालय सबलीकरण	संख्या	०।००	१	१	२			
	वडाभित्र बोलिने प्रमुख मातृभाषा र सो भाषा बोल्ने जनसंख्या नेपाली	प्रतिशत	७९।८९	१।००	७९।८९	७९।८९			

सामाजिक क्षेत्र									
नतिजा स्तर	सुचक	इकाइ	आधार वर्षको पार विन्दु २०७७/७८	अ. प. उ. २०७८/७९	अ. प. उ. २०७९/८०	अ. प. उ. २०८०/८१	सुचनाको स्रोत		
							वि.शा.	वा.ष.	के.त.वि.
	भाषा, साहित्य, कला र संस्कृतिसँग सम्बन्धित संग्रालयहरुको संख्या	संख्या	०।००	१	२	३			
	मातृभाषा अध्यापन गराइने विद्यालयको संख्या	संख्या	०।००	१	२	३			
	धार्मिक र ऐतिहासिक स्थलमा पूर्वाधार निर्माण	संख्या	१०७।००	१३०	१४५	१६०			
	धर्म संस्कृतिको संरक्षण र बिकासमा लागेका अभियन्ताहरुको बृत्ति बिकास	संख्या	३।००	५	७	९			
	वालाचतुर्दर्शि मेला, सित्तली मेला, भिमसेन पुजा, शिवरात्री, गाउँखेत मेला, गाईखुरा भ्याकुरे मेला, मेलुङ महोत्सव, देवी पुजा, कुल पूजा, चण्डी मेला, भुमे पर्व, लामा नाच, झाँकी नाच, तीज, दशैँ तिहार, माघि, ल्होसार, आदि	संख्या	१५।००	२०	२५	३०			

तालिका नं.२.३.३ मध्यकालीन नतिजा खाका - पुर्वाधार विकास

भौतिक पुर्वाधार									
नतिजा स्तर	सूचक	इकाइ	आधार वर्षको पार विन्दु २०७७/७८	अ. प. उ. २०७८/७९	अ. प. उ. २०७९/८०	अ. प. उ. २०८०/८१	सुचनाको स्रोत		
							वि.शा.	वा.ष.	के.त.वि.
प्रभाव	सुरक्षित आवासमा पहुँच	प्रतिशत	७६।२९	८०	८४	८८			
	निर्मित तटबन्ध	कि.मि.	०।१५	२	३	४			
	पहिरो रोकथाम	संख्या	१८।००	५०	५५	६५			
	बाढीबाट जोखिममा भएका बस्तीको संरक्षण	वटा	७।००	१५	१८	२१			
	एक घण्टाको दुरीमा यातायातको पहुँच भएको जनसंख्या	प्रतिशत	७०।००	८०	८५	९०			
	बिद्यमान सडकको सर्वयाममा रुतरोन्नति	कि.मि.	२००।००	२२०	२४०	२६०			
	टेलिभिजन प्रयोग गर्ने परिवार	प्रतिशत	७७।५१	८५	८८	९२			
	प्रहरी भवन तथा चौकी निर्माण	संख्या	१।००	२	२	२			
असर	मानव अधिकार उलंघनका घटना	संख्या	४०।००	२५	२०	१५			
	स्थानीय तहमा गरिब तथा असहायलाई कानुनी सहायता अभियान	संख्या	२७।००	३५	३०	२५			
प्रतिफल	शसरोन्मुख/ बजारोन्मुख बस्ती क्षेत्रको पूर्वाधार विकास योजना		४।००	१५	२०	२५			
	नक्सा पास गरी निर्माण भएका घर	प्रतिशत	०।००	२५	४०	५०			
	चालु र निर्माणधिन अवस्थामा रहेका आयोजनाहरु र उत्पादन क्षमता	कि. वा.	०।००	१	१	१			
	सिञ्चित क्षेत्र बिस्तार	हे.मा	१।९५	५	७	९			
	बिद्युतको पहुँच पुगेको परिवार	प्रतिशत	९९।००	१००	१००	१००			
	बायो ग्यास प्रयोग गर्ने परिवार	प्रतिशत	२।५०	३	४	५			
	सौर्य उर्जा प्रयोग गर्ने परिबार	प्रतिशत	०।३६	१	२	३			
	सिचाइ आयोजना	संख्या	३५।००	५०	६५	८०			
	सिचाइ कुलोको लम्बाइ	कि.मि.	१६।९३	२०	२४	२८			

भौतिक पुर्वाधार									
नतिजा स्तर	सूचक	इकाइ	आधार वर्षको पार विन्दु २०७७/७८	अ. प. उ. २०७८/७९	अ. प. उ. २०७९/८०	अ. प. उ. २०८०/८१	सुचनाको स्रोत		
							वि.शा.	वा.ष.	के.त.वि.
	प्रस्तावित आयोजना र उत्पादन क्षमता	कि. वा.	०।००	२००००	२००००	२००००			
	जलबिद्युत उत्पादनको सम्भावना	कि. वा.	७००००।००	१०००००	१०००००	१०००००			
	चालु र निर्माणधिन अवस्थामा रहेका आयोजनाहरु र उत्पादन क्षमता	कि. वा.	४०।००	५०	६०	७०			
	प्रस्तावित आयोजना र उत्पादन क्षमता	कि. वा.	१५।००	२०	२५	३०			
	वैकल्पिक उर्जाको उत्पादनको सम्भावना	कि. वा.	५००००।००	६००००	७००००	८००००			
	पालिका तथा वडा जोड्ने सडक निर्माण	कि.मि.	३५।००	४०	४५	५०			
	खण्डस्मिथ सडकमा स्तरोन्नती	कि.मि.	१०।००	१५	२०	२५			
	सडक निर्माण	कि.मि.	२६०।००	२८०	२९०	३००			
	पक्की कालोपत्रे सडक र स्लाब ढलान	कि.मि.	८।००	१२	१६	२०			
	ग्राभेल सडक	कि.मि.	८।००	१५	१८	२१			
	कच्ची/धुले सडक	कि.मि.	२४०।००	२००	१८०	१६०			
	स्थायी सडक पहुँच भएको जनसङ्ख्या	संख्या	५२५०।००	७५००	७५००	८०००			
	अस्थायी सडक पहँच भएको जनसङ्ख्या	संख्या	२५०००।००	२१०००	२१०००	२१०००			
	झोलुङ्गे पुल निर्माण	संख्या	५।००	६	७	८			
	पक्की पुल निर्माण	संख्या	९।००	१०	११	१२			
	सडक सुधार	संख्या	५०।००	५५	६०	६५			
	बसपार्क निर्माण वा स्तरोन्नती	संख्या	०।००	१	१	२			
	इन्टरनेट प्रयोग कर्ता	प्रतिशत	८।२८	२०	२२	२५			

भौतिक पुर्वाधार									
नतिजा स्तर	सूचक	इकाइ	आधार वर्षको पार विन्दु २०७७/७८	अ. प. उ. २०७८/७९	अ. प. उ. २०७९/८०	अ. प. उ. २०८०/८१	सुचनाको स्रोत		
							वि.शा.	वा.ष.	के.त.वि.
	आम सञ्चारमा प्रतिव्यक्ति बजेट बिनियोजन	रु.	७०।००	१००	१००	१२०			
	कर्मचारी तथा जन प्रतिनिधिहरुको आचारसंहिता कार्यान्वयन	प्रतिशत	५१।४३	६०	६५	७०			
	स्थानीय तहका न्यायिक समितिका पदाधिकारहिरुलाई न्यायिक सचेतना तालिम	संख्या	२०।००	३०	४०	५०			

तालिका नं.२.३.४ मध्यकालीन नतिजा खाका - लोकतन्त्र, सुशासन तथा शान्ति सुरक्षा

लोकतन्त्र, सुशासन तथा शान्ति सुरक्षा									
नतिजा स्तर	सूचक	इकाइ	आधार वर्षको पार विन्दु २०७७/७८	अ. प. उ. २०७८/७९	अ. प. उ. २०७९/८०	अ. प. उ. २०८०/८१	सुचनाको स्रोत		
							वि.शा.	वा.ष.	के.त.वि.
प्रभाव	वन व्यवस्थापन तालिम प्राप्त सा.व.उ.स	संख्या	२२।००	३०	३८	४४			
	वनमा आधारित उद्यम प्रबर्द्धन	संख्या	०।००	५	६	७			
	बजार प्रबर्द्धन गरिएका वनजन्य उत्पादन	गोटा	०।००	५	६	७			
	धार्मिक संस्थाहरुको संघठनात्मक प्रबर्द्धन	संख्या	१।००	२	३	४			
	साँस्कृतिक समूहहरुको संस्थागत प्रबर्द्धन	संख्या	२।००	३	३	४			
असर	धार्मिक, साँस्कृतिक कृयाकलाप बारेका प्रकाशन सहयोग ।	संख्या	१।००	१	१	२			
प्रतिफल	दीगो स्रोत परिचालन र प्रयोग बारेको अभिमुखिकरण लिएका उपभोक्ता	प्रतिशत	६४।३३	७०	७८	८५			
	बैज्ञानिक बार्षिक कार्ययोजना बनाउन सक्ने सा.व.उ.स.	प्रतिशत	१०।२४	१५	२०	२२			
	सा.व.उ.स.(कार्यसमिति) मा दलित सहभागिता	प्रतिशत	८।८६	१०	११	१२			
	सा.व.उ.स.(कार्य समिति) मा महिला सहभागिता	प्रतिशत	३०।३३	३६	३८	४०			
	प्रबर्द्धित कृषक समूह	संख्या	४१।००	४२	४३	४४			
	प्रबर्द्धित महिला कृषक समूह	संख्या	९।००	१०	११	१२			
	प्रबर्द्धित दलित कृषक समूह	संख्या	१।००	२	३	४			
	प्रबर्द्धित सिचाइ समूह	संख्या	२।००	३	४	५			
	प्रबर्द्धित बचत समूह	संख्या	७२।००	७५	७८	८१			
	परम्परागत पोषाक, बाजा, साँस्कृतिक प्रतिकहरुको प्रबर्द्धन	संख्या	१।००	२	३	३			
	दर्ता भएका होटल, होमस्टे,	संख्या	७।००	१५	२०	२५			

लोकतन्त्र, सुशासन तथा शान्ति सुरक्षा									
नतिजा स्तर	सूचक	इकाइ	आधार वर्षको पार विन्दु २०७७/७८	अ. प. उ. २०७८/७९	अ. प. उ. २०७९/८०	अ. प. उ. २०८०/८१	सुचनाको स्रोत		
							वि.शा.	वा.ष.	के.त.वि.
	खाजाघर								
	अपचारिक र संघठित पर्यटन व्यवसायी	संख्या	५।००	५	६	७			
	सेवाको व्यवसाय गर्ने समुहको बार्षिक अनुगमन	पटक	३।००	३	४	५			
	होटल पर्यटन र सेवा क्षेत्रमा काम गर्ने समुहको प्रबर्द्धन ।	संख्या	४।००	६	७	८			
	होमस्टे, पर्यटन, होटल व्यवसायीहरुका लागि तालिम	संख्या	५।००	५	६	७			

२.४ मध्यमकालीन बजेट खाका

तालिका नं २.४.१ मध्यमकालीन वजेट खाका-प्रक्षेपित व्यय अनुमान

	आधार वर्ष	प्रक्षेपित व्यय (चालु)				
आर्थिक वर्ष	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३
चालु खर्च मौज्दात समेत (क)	**३५१०९३३४३**	**३४९४५९४२२**	**३९३३८५०१०**	**४३२७२६६७१**	**४७६००५१५३।६**	**५२३६१४७५५**
क्षेत्रगत योजना		प्रक्षेपित व्यय (पुँजिगत)				
आर्थिक क्षेत्र	**२११८१५४१।६**	**२२२४०६१८।७**	**२५०३८४८८।५**	**२७५४४८४१।२**	**३०३०२०७९।७९**	**३३३३५३१८**
कृषि पशुपंक्षी तथा मत्स्य विकास	११८६१६६३।२८	१२४५४७४६।४५	१४०२१५५३।५५	१५४२५१११।०६	१६९६९१६४।६८	१८६६७७७८।०६
भुमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिवी निवारण	२११८१५४।१६	२२२४०६१।८७	२५०३८४८।८५	२७५४४८४।१२	३०३०२०७।९८	३३३३५३१।८०
श्रम तथा रोजगारी	१४८२७०७।९१	१५५६८४३।३१	१७५२६९४।१९	१९२८१३८।८८	२१२११४५।५८	२३३३४७२।२६
बैंक तथा वित्तीय संस्था	१२७०८९२।४९	१३३४४३७।१२	१५०२३०९।३१	१६५२६९०।४७	१८१८१२४।७९	२०००११९।०८
पर्यटन - ग्रामिण तथा स्थानीय पर्यटन	२११८१५४।१६	२२२४०६१।८७	२५०३८४८।८५	२७५४४८४।१२	३०३०२०७।९८	३३३३५३१।८०
उद्योग, ब्यापार र आपूर्ति व्यवस्था	२३२९९६९।५७	२४४६४६८।०५	२७५४२३३।७३	३०२९९३२।५३	३३३३२२८।७८	३६६६८८४।९८
सामाजिक क्षेत्र	**१७६९९३४०५।०३**	**१८५८४३०७५।२८**	**२०९२२२१३४।१५**	**२३०१६५२६९।७८**	**२५३२०४८१३।२९**	**२७८५५०६१५।१०**
शिक्षा	११५०४५७१३।२७	१२०७९७९९८।९३	१३५९९४३८७।२०	१४९६०७४२५।३६	१६४५८३१२८।६४	१८१०५७८९९।८१
स्वास्थ्य, पोषण तथा खाद्य सुरक्षा	३००८८८७८।८६	३१५९३३२२।८०	३५५६७७६२।८१	३९१२८०९५।८६	४३०४४८१८।२६	४७३५३६०४।५७
यूवा तथा खेलकुद	५३०९८०२।१५	५५७५२९२।२६	६२७६६६४।०२	६९०४९५८।०९	७५९६१४४।४०	८३५६५१८।४५
अन्वेषण तथा सिर्जनात्मकता	५३०९८०२।१५	५५७५२९२।२६	६२७६६६४।०२	६९०४९५८।०९	७५९६१४४।४०	८३५६५१८।४५
खानेपानी तथा सरसफाई	५३०९८०२।१५	५५७५२९२।२६	६२७६६६४।०२	६९०४९५८।०९	७५९६१४४।४०	८३५६५१८।४५
लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीता	३५३९८६८।१०	३७१६८६१।५१	४१८४४४२।६८	४६०३३०५।४०	५०६४०९६।२७	५५७१०१२।३०
लक्षित वर्ग उत्थान - महिला वालबालीका तथा जेष्ठनागरिक	८८४९६७०।२५	९२९२१५३।७६	१०४६११०६।७१	११५०८२६३।४९	१२६६०२४०।६६	१३९२७५३०।७५
भाषा, संस्कृति, कला साहित्य	३५३९८६८।१०	३७१६८६१।५१	४१८४४४२।६८	४६०३३०५।४०	५०६४०९६।२७	५५७१०१२।३०
भौतिक पूर्वाधार	**११००१०९३८।४७**	**११५५११४८५।३९**	**१३००४२८३०।२५**	**१४३०६०११७।५६**	**१५७३८०४३५।३३**	**१७३१३४२१६।९०**
आवास तथा वस्ती विकास	१२१०१२०३।२३	१२७०६२६३।३९	१४३०४७११।३३	१५७३६६१२।९३	१७३११८४७।८९	१९०४४७६३।८६

	आधार वर्ष	प्रक्षेपित ब्यय (चालु)				
आर्थिक वर्ष	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३
सडक तथा यातायात	५५००५४६९।२३	५७७५५७४२।६९	६५०२१४१५।१३	७१५३००५८।७८	७८६९०२१७।६६	८६५६७१०८।४५
सिंचाई	१६५०१६४०।७७	१७३२६७२२।८१	१९५०६४२४।५४	२१४५९०१७।६३	२३६०७०६५।३०	२५९७०१३२।५४
विद्युत तथा वैकल्पीक उर्जा	९९००९८४।४६	१०३९६०३३।६८	११७०३८५४।७२	१२८७५४१०।५८	१४१६४२३९।१८	१५५८२०७९।५२
सञ्चार तथा सूचना प्रणाली	११००१०९।३८	११५५११४।८५	१३००४२८।३०	१४३०६०१।१८	१५७३८०४।३५	१७३१३४२।१७
ढल निकास, फोहरमैला प्रशोधन पूर्वाधार	८८००८७५।०८	९२४०९१८।८३	१०४०३४२६।४२	११४४४८०९।४०	१२५९०४३४।८३	१३८५०७३७।३५
सार्वजनिक निर्माण	६६००६५६।३१	६९३०६८९।१२	७८०२५६९।८२	८५८३६०७।०५	९४४२८२६।१२	१०३८८०५३।०१
वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन	**२८२०५०८९।४०**	**२९६१५३४३।८७**	**३३३४०९५४।१३**	**३६६७८३८३।६३**	**४०३४९८८९।८४**	**४४३८८९१३।८१**
वन विकास तथा व्यवस्थापन	५६४१०१७।८८	५९२३०६८।७७	६६६८१९०।८३	७३३५६७६।७३	८०६९९७७।९७	८८७७७८२।७६
जलाधार तथा जैविक विविधता संरक्षण	४२३०७६३।४१	४४४२३०१।५८	५००११४३।१२	५५०१७५७।५५	६०५२४८३।४८	६६५८३३७।०७
वातावरण संरक्षण तथा प्रदुषण नियन्त्रण	२८२०५०८।९४	२९६१५३४।३९	३३३४०९५।४१	३६६७८३८।३६	४०३४९८८।९८	४४३८८९१।३८
जलवायू परिवर्तन अनुकुलन तथा न्यूनीकरण	२८२०५०८।९४	२९६१५३४।३९	३३३४०९५।४१	३६६७८३८।३६	४०३४९८८।९८	४४३८८९१।३८
पहिरो तथा भूक्षय नियन्त्रण	७०५१२७२।३५	७४०३८३५।९७	८३३५२३८।५३	९१६९५९५।९१	१००८७४७२।४६	११०९७२२८।४५
विपद सचेतना, उद्धार तथा पूनस्थापना	५६४१०१७।८८	५९२३०६८।७७	६६६८१९०।८३	७३३५६७६।७३	८०६९९७७।९७	८८७७७८२।७६
लोकतन्त्र, सुशासन तथा शान्ति सुरक्षा	**२५८७६२२८।८१**	**२७१७००४०।२५**	**३०५८८०३१।३१**	**३३६४९८९३।२४**	**३७०१८२४७।५६**	**४०७२३७७४।१४**
सार्बजनिक तथा सामुदायिक नेतृत्व विकास	५१७५२४५।७६	५४३४००८।०५	६११७६०६।२६	६७२९९७८।६५	७४०३६४९।५१	८१४४७५४।८३
नीति तथा कानुन तर्जुमा	२५८७६२२।८८	२७१७००४।०२	३०५८८०३।१३	३३६४९८९।३२	३७०१८२४।७६	४०७२३७७।४१
योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनमा जनसहभागिता	३८८१४३४।३२	४०७५५०६।०४	४५८८२०४।७०	५०४७४८३।९९	५५५२७३७।१३	६१०८५६६।१२
नियमनकारी संरचनाहरुको प्रवर्द्धन	२५८७६२२।८८	२७१७००४।०२	३०५८८०३।१३	३३६४९८९।३२	३७०१८२४।७६	४०७२३७७।४१
सामाजिक मेलमिलाप र शान्ति सुरक्षा	६४६९०५७।२०	६७९२५१०।०६	७६४७००७।८३	८४१२४७३।३१	९२५४५६१।८९	१०१८०९४३।५३
पारदर्शिता र आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली	५१७५२४५।७६	५४३४००८।०५	६११७६०६।२६	६७२९९७८।६५	७४०३६४९।५१	८१४४७५४।८३
योजना अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	**७३९३२०८।२३**	**७७६२८६८।६४**	**८७३९४३७।५२**	**९६१४२५५।२१**	**१०५७६६४२।१६**	**११६३५३६४।०४**
जम्मा (ख)	**३६९६६०४११।५१**	**३८८१४३४३२।०९**	**४३६९७१८७५।८४**	**४८०७१२७६०।६१**	**५२८८३२१०७।९५**	**५८१७६८२०१।९६**
कुल बजेट (क+ख)	**७२०७५३७५४।०१**	**७३७६०२८५४।१५**	**८३०३५६८८५।५०**	**९१३४३९४३१।८८**	**१००४८३७२६१।५७**	**११०५३८२९५७।२१**

२.५ बजेट विनियोजन र प्रक्षेपणको बाँड्फाँड्

वि.सं. २०७२ का गणतान्त्रिक संविधान लागु भए पछि गठन भएका स्थानिय सरकारका संरचनाहरु, अझ जनमुखी र जवाफदेही बन्दै आएको हालको सन्दर्भमा स्थानिय सरकारहरु अझ बढी जिम्मेवार, जनमुखी तथा जवाफदेही बन्दै जानु पर्ने र जनताका यावत् समस्याहरु समाधान गर्नु पर्ने उत्तरदायित्व बहन गर्न प्रतिबद्ध हुनुपर्छ भन्ने सवालमा मेलुङ गाउँपालिका दोलखा प्रतिबद्ध छ । यहि प्रतिबद्धतालाई हृदयन्ङगम गरी यस गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्राधिकार भित्र पर्ने प्राकृतिक तथा भौतिक स्रोतहरु परिचालन गरी गाउँपालिकालाई आर्थिक तथा सामाजिक दृष्टिले आत्मनिर्भर बन(ाउने प्रयासको विविध कार्यक्रमहरु तथा विकास योजनाहरु सञ्चालन गर्दै आएको छ । अहिले सञ्चालनमा आउँदै गरेका र आगामी दिनहरुमा सञ्चालनमा आउने योजनाहरुलाई प्रभावकारी तथा मितव्ययी तरिकाले सञ्चालन गर्न गाउँपालिकालाई आवश्यक पर्ने वार्षिक योजना, क्षेत्रगत योजनाहरु तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । यसैको निरन्तरता स्वरुप मेलुङ गाउँपालिका दोलखाले आवधिक योजना तयार गरेको र योजना अनुरुप यो मध्यकालिन खर्च संरचना तयार गरिएको छ ।

आवधिक योजना (आ.व. २०७८/७९–२०८२/८३) तयार गर्दा योजना पहिचान तथा योजना प्राथमिकिकरणसँगै योजना कार्यन्वयनका लागि आवश्यक पर्ने बजेट र त्यसको वित्तीय स्रोत पनि पहिचान गरिएको थियो । विगत आ.व.हरुमा भएका बजेट विनियोजनका ढाँचा अन्तराष्ट्रीय, राष्ट्रीय, प्रादेशिक र स्थानीय प्राथमिकतासंग कम तादात्म्यता रहेको तर यो आवधीक योजना तयार गर्दा स्थापित मान्यता तथा प्राथमिकतालाई समेत संबोधन हुने गरी तयार गर्ने प्रयास भएको छ ।

आवधिक योजनामा समावेश भएका परियोजनहरु कुन हद सम्म दीगो विकास लक्ष्यसंग निर्दिष्ट रहे, लैङ्गिक सवाल वारेमा योजनाले कस्तो प्राथमिकता दियो, जलवायु अनुकुलनका सवाललाई कसरी संबोधन गर्ने प्रयास गरेको छ, राष्ट्रीय तथा प्रादेशिक प्राथमिकता र उद्देश्य प्राप्त गर्न प्रस्तावित परियोजना कति सहयोगी छन् भन्ने विषयमा आवधिक योजनाले वस्तुपरक विश्लेषण योजना दस्तावेजमा नै गरि सकेको छ ।

२.५.१ रणनीतिक स्तम्भका आधारमा आगामि तीन वर्षको बजेट अनुमान र प्रक्षेपण (पुञ्जीगत खर्च)

तालिका नं. २.५.१.१ रणनीतिक संकेतको आधारमा आगामि तीन वर्षको वजेट अनुमान

रणनीतिक सङ्केत नं.	रणनीति	गत अ.व.को यथार्थ		चालु आ.व. को संषोधित अनुमान		आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण		आ.व. २०८०/८१ को प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
३।१।४।१	पशुपालन तथा व्यावसायिक कृषिलाई आधुनिकीकरण गर्दै खाद्य बाली, दुध तथा मासुमा आत्मनिर्भर हुने तथा अतिरिक्त उत्पादनलाई बजारीकण गर्ने ।	१३९७९८१७।४४	३।७८	१४९७८८०८।३१	३।७८	१६५२५४०२।४	३।७८	१८१७९५९५।१८	३।७८
३।१।४।२	खानेपानी, सिंचाई, जलविद्युत, पर्यटन जस्ता बहुआयामिक उद्देश्यको लागि गाउँपालिका भित्रको जलस्रोतको अधिकतम उपयोग गर्ने ।	३३८३०५८१।५४	९।१५	३६५०२२१०।६	९।१५	३९९९०७९२।१३	९।१५	४३९९३८७०।४३	९।१५
३।१।४।३	स्थानीय सीप, साधन, श्रम, ज्ञान र प्रविधिमा आधारित साना तथा मझौला घरेलु उद्योगको विकास तथा स्थापना गरी रोजगारी सृजना गर्न नीतिगत व्यवस्था गरी कार्यान्वयन गर्ने ।	३८१२६७७।४८	१।०३	४००३३११।३६	१।०३	४५०६९२७।९३	१।०३	४९५८०७१।४१	१।०३
३।१।४।४	प्राकृतिक, धार्मिक, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक, पुरातात्त्विक सम्पदाहरुको संरक्षण तथा प्रवर्धन गरी पर्यापर्यटन उद्योगको विकास र विस्तार गर्ने ।	५६४१०१७।८८	१।५२६	५९२३०६८।७७	१।५२६	६६६८१९०।८३	१।५३	७३३५६७६।७२	१।५३
३।१।४।५	सडक सञ्जालको अन्तरआबद्धता मार्फत सहरोउन्मुख आधारभूत पूर्वाधारको विकास गर्ने ।	३३९५३३३५	८।७८	३५७०८४९२।२	८।७८	३८३९९३४०।५६	८।७८	४२२४३११४।५५	८।७८
३।१।४।६	जातीय तथा लङ्गैगिक विभेदको अन्त्य गर्न सशक्तीकरण तथा सकारात्मक विभेदको नीति मार्फत शासन प्रणालीमा उनीहरुको अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्ने ।	१७७४३६९९।७५	४।८	१७८६३२९५	४।८	२०९७४६५०।०४	४।८	२३०७४२१२।५१	४।८

रणनीतिक सङ्केत नं.	रणनीति	गत अ.व.को यथार्थ		चालु आ.व. को संषोधित अनुमान		आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण		आ.व. २०८०/८१ को प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
३।१।४।७	आर्थिक रुपले सक्रिय जनसंख्याको अधि(कतम उपयोग गर्ने गरी मानव पूँजी निर्माण गर्ने र गाउँपालिकामा रोजगारका अवसरहरु पर्याप्त मात्रामा सिर्जना गर्ने ।	६५८०६९४।६५	१।७८	६९८९७२९।३८	१।७८	७७७८९७३।३३	१।७८	८५५७६४८।५६	१।७८
३।१।४।८	सडक विकास एवं स्तरोन्नतिका लागि कार्ययोजना तयार गर्दै गुणस्तरीय सडक सञ्जालको विस्तार गरी आधारभूत आवश्यकताको सहज आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउने ।	५५००५४६९।२३	१४।८८	५७७५५७४२।७	१४।८८	६५०२१४१५।१३	१४।९	७१५३००५८।७८	१४।९
३।१।४।९	स्थानीय स्रोत परिचालनको माध्यमबाट उद्यमशीलता विकास गर्दै प्रतिव्यक्ति आय निजी सार्वजनिक साझेदारीको ढाँचामा लक्षित समूहको प्राविधिक क्षमतामा विकास गराउने ।								
३।१।४।१०	शिक्षा, स्वास्थ्य, पोषण, स्वच्छ जीवन शैली र सुखी जीवनका लागि प्रभावकारी पूर्वाधार सहित परिचालन गर्ने संयन्त्र बनाउने ।	१८१४२०८२७।८	४९।०८	१९०४९१८६९	४९।०८	२१४४५५७४६।३	४९।१	२३५९२२७६६।५	४९।१
३।१।४।११	प्राकृतिक स्रोत व्यवस्थापन, प्रकोप नियन्त्रण, जैविक विविधता संरक्षण र वातावरण बचाऊका स्थानीयता सुहाउँदा ढाँचाहरुको विकास गरी प्रयोगमा ल्याउने ।	१७६९२२९०	५।१	१७९२६९०४।७	५।१	२२६५०४३७।१८	५।१	२४९१७७४५।९५	५।१

रणनीतिक सङ्केत नं.	रणनीति	गत अ.व.को यथार्थ		चालु आ.व. को संषोधित अनुमान		आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण		आ.व. २०८०/८१ को प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
३।१।४।१२	पालिका स्तरका वित्तीय संस्थाहरु (कृषि सहकारी, माहिला सहकारी, बचत सहुह आदि) बाट हुने वित्तीय कारोवारलाई परिणाममुखी बनाउन प्रभावकारी संयन्त्र बनाउने र उत्पादनशील क्षेत्रमा लगानी गर्ने वातावरण बनाउने साथै सहकारिताको माध्यमबाट स्थानीय स्रोत परिचालन, रोजगारी र आयआर्जनको वातावरण तयार गर्ने ।								
३।१।४।१३	नतिजामुखी स्रोत परिचालन र आवधिक लक्ष्य प्राप्त गर्न अनुगमन र मूल्याङ्कन प्रभावकारी बनाउने ।								
जम्मा		३६९६६०४१०।८	१००	३८८१४३४३२।२४	१००	४३६९७१८७५।८	१००	४८०७१२७६०।६	१००

२.५.२ प्राथमिकताक्रमको आधारमा तीन आर्थिक वर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण

तालिका नं. २.५.२.१ प्राथमिकताक्रमको आधारमा तीन आर्थिक वर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण

प्राथमिकताक्रमको आधारमा तीन आर्थिक वर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण								
प्राथमिकता क्रम	गत अ.व.को यथार्थ		चालु आ.व. को संषोधित अनुमान		आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण		आ.व. २०८०/८१ को प्रक्षेपण	
	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
पहिलो (p१)	१२३०५०३१२	३४	१२९२०२८२८	३४	१४५४५६५४४	३४	१६००१६७४४	३४
दोस्रो (p२)	२२६६०४६६५	६१	२३७९३४८९८	६१	२६७८६७१०८	६१	२९४६८०६०६	६१
तेस्रो (p३)	१५७७४६७१।२	४	१६५६३४०४।८	४	१८६४७०८१	४	२०५१३६५३।९	४
जम्मा	३६५४२९६४८	१००	३८३७०११३१	१००	४३१९७०७३३	१००	४७५२११००३	१००

२.५.३ दिगो विकास लक्ष्यको आधारमा तीन आर्थिक वर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण

तालिका नं. २.५.३.१ दीगो विकास लक्ष्यका आधारमा आगाममि तीन वर्षको बजेट अनुमान

दीगो विकास लक्ष्यका आधारमा आगाममि तीन वर्षको बजेट अनुमान									
क्र.स.	दी. वि.. ल.	गत अ.व.को यथार्थ		चालु आ.व. को संषोधित अनुमान		आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण		आ.व. २०८०/८१ को प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
१	सबै ठाउँबाट सबै स्वरुपका गरिबीको अन्त्य	३१०८१४६८	८।४१	९३४९२६८५।८७	२४।०९	३६७४१०९२।८७	८।४१	४०४१८८७६।२७	५।१८
२	भोकमरीको अन्त्य गर्ने, खाद्य सुरक्षा उन्नत पोषण प्राप्त गर्ने र दिगो कृषिको प्रवर्द्धन गर्ने	३९४३९४८१	१०।६७	४०७२३१६६।१२	१०।४९	४६६२१०१५।७४	१०।६७	५१२८७७७९।४२	१०।६७
३	सबै उमेर समुहका व्यक्तिका लागि स्वस्थ्य जीवनको सुनिश्चितता गर्दै समृद्ध जीवनस्तर प्रवर्द्धन गर्ने	१४६३५२९८	३।९६	१५३६७०६२।८३	३।९६	१७३००२३९।३४	३।९६	१९०३१९९३।३	३।९६
४	सबैका लागि समावेशी तथा समतामूलक गुणस्तरीय शिक्षाको सुनिश्चित गर्ने तथा जीवनपर्यन्त सिकाइ अवसरहरुको प्रवर्द्धन गर्ने	१०६४१८१२५	२८।७९	१११७३९०३१।७	२८।७९	१२५७९५८०१।९	२८।७९	१३८३८७९६१।७	२८।७९
५	लैङ्गिक समानता हासिल गर्ने तथा सबै महिला तथा किशोरीहरुको सशक्तिकरण गर्ने	१५३१२१६।६	०।४१	१६०७७७७।४२८	०।४१	१८१००३५।८२८	०।४१	१९९१२२०।४१५	०।४१
६	६.सबैका लागि पानी तथा सरसफाइको दिगो व्यवस्थापन र उपलब्धताको सुनिश्चत् गर्ने	११०३७९८७	२।९९	११५८९८८६।४८	२।९९	१३०४७८९४।२	२।९९	१४३५३९८८।४१	२।९९
७	७.सबैका लागि किफायती, भरपर्दो, र आधुनिक ऊर्जामा पहुँच सुनिश्चत गर्ने	४९७३२०५।७	१।३५	५२२१८६५९९।२	१।३५	५८७८७७६।७३४	१।३५	६४६७२४२।२८५	१।३५
८	नियमित,समावेशी तथा दिगो आर्थिक वृद्धि,पूर्ण र उत्पादनमूलक रोजगारी तथा सबैका लागि मर्यादित कामको प्रवर्द्धन गर्ने	२७९०७२७।६	०।७५	२९३०२६३।९९३	०।७५	३२९८८९१।२०३	०।७५	३६२९११०।२१२	०।७५
९	मजबुत पूर्वाधारको निर्माण, समावेशी र दिगो औद्योगिकीकरणको प्रवर्द्धन तथा नविन खोजको प्रोत्साहन गर्ने	३३६०६३०१	९।०९	३५२८६६१६।१६	९।०९	३९७२५६७२।४७	९।०९	४३७०२२१२।२८	९।०९
१०	मुलुकभित्र र मुलुकहरुबीचको असमानता हटाउने	३०५४७९३७	८।२६	३२०७५३३४।१९	८।२६	३६११०४११।२३	८।२६	३९७२५०६३।४	८।२६

दीगो विकास लक्ष्यका आधारमा आगामिमि तीन वर्षको बजेट अनुमान									
क्र.स.	दी. वि.. ल.	गत अ.व.को यथार्थ		चालु आ.व. को संषोधित अनुमान		आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण		आ.व. २०८०/८१ को प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
११	शहर तथा मानव बसोबासलाई समावेशी, सुरक्षित, उत्थानशील र दिगो बनाउने	२३५३३३७४	६।३७	२४७१००४३।१४	६।३७	२७८१८५६६।५७	६।३७	३०६०३२०५।०८	६।३७
१२	दिगो उपभोग र उत्पादन प्रणाली सुनिश्चत गर्ने	१४२०८२९७	३।८४	१४९१८७११।८८	३।८४	१६७९५४८५।८४	३।८४	१८४७६७१३।९७	३।८४
१३	जलवायु परिर्वतन र यसको असर नियन्त्रण गर्न तत्काल कार्य गर्ने	१२३०४२२९	३।३३	१२९१९४४०।३७	३।३३	१४५४४७०५।९७	३।३३	१६०००६३१।०४	३।३३
१५	थलीय पारिस्थिक प्रणालीको संरक्षण,पुर्नभण्डारण र दिगो प्रयोगको प्रवर्द्धन गर्ने , वनको दिगो व्यवस्थापन गर्ने, मरुभूमिकरण नियन्त्रण गर्ने र भू -क्षय रोक्ने तथा उल्टयाउने एवं जैविक विविधताको नोक्सान हुन नदिने ।	७२७०७०२।४	१।९७	७६३४२३७।४९९	१।९७	८५९४६२४।५७६	१।९७	९४५४९४६।४९७	१।९७
१६	दिगोविकासका लागि शान्तिपूर्ण र समावेशी समाजहरुको प्रवर्द्धन गर्ने, सबैको न्यायमा पहुँच स्थापना गर्ने र प्रभावकारी, उत्तरदायी तथा समावेशी संस्थाहरुको निर्माण गर्ने	२८६४७७३५	७।७५	३००८०१२२।२७	७।७५	३३८६४२०१।६५	७।७५	३७२५४००८।२४	७।७५
१७	दिगो विकासको लागि विश्वव्यापी साझेदारीको पुनर्ताजगी गर्ने र कार्यान्वयनका लागि स्रोत साधनहरु सुदृ गर्ने ।	५६५३९६८।१	१।५३	५९३६६६६।४५३	१।५३	६६८३४९९।०९३	१।५३	७३५२५१७।३५२	१।५३
जम्मा		३६७६८००५४	९९।४६	९६३१९७६४५।७	११४।९७	४३४६३०९१५।२	९९।४६	४७८१३७४६९।८	९६।२३

२.६ विषय क्षेत्रगत कार्यक्रम तथा आयोजनाको तीन आर्थिक वर्षको बजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण

तालिका नं. २.६.१ क्षेत्रगत आयोजनाको तीन आर्थिक वर्षको वजेट अनुमान तथा प्रक्षेपण

आयोजना क्षेत्र	आयोजना संख्या	गत अ.व.को यथार्थ		चालु आ.व. को संषोधित अनुमान		आ.व. २०७९/८० को प्रक्षेपण		आ.व. २०८०/८१ को प्रक्षेपण	
		रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत	रकम	प्रतिशत
आर्थिक	५३	२२२४०६१९	५।७३	२५०३८४८८।५	५।७३	२७५४४८४१।२	५।७३	३०३०२०७९।८	५।७३
सामाजिक	४४	१८५८४३०७५	४७।९	२०९२२२१३४	४७।८८	२३०१६५२७०	४७।८८	२५३२०४८१३	४७।८८
पूर्वाधार	८१	११५५११४८५	२९।८	१३००४२८३०	२९।७६	१४३०६०११८	२९।७६	१५७३८०४३५	२९।७६
वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन	३७	२९६१५३४४	७।६३	३३३४०९५४।१	७।६३	३६६७८३८३।६	७।६३	४०३४९८८९।८	७।६३
लोकतन्त्र, सुशासन तथा शान्ति सुरक्षा	९	२७१७००४०	७	३०५८८०३१।३	७	३३६४९८९३।२	७	३७०१८२४७।६	७
योजना अनुगमन तथा मूल्याङ्कन		७७६२८६८।६	२	८७३९४३७।५२	२	९६१४२५५।२१	२	१०५७६६४२।२	२
जम्मा		३८८१४३४३२	१००	४३६९७१८७६	१००	४८०७१२७६१	१००	५२८८३२१०८	१००

परिच्छेद ३: आर्थिक क्षेत्र

३.१ पृष्ठभूमि

मेलुङ गाउँपालिकाको ग्रामीण अर्थतन्त्रको आधार कृषि क्षेत्र हो । गाउँपालिकाको कृषि उत्पादनमा मुख्यतया वडा नं. १, ४, ५ र ६ अग्रपंक्तिमा रहेका छन् । गाउँपालिकामा ६०८३.२८ हेक्टर खेती योग्य जमीन छ । त्यसमा १७५०.७७ हेक्टर अर्थात जम्मा खेतीयोग्य जमीनको २८.७८ प्रतिशतमा मात्र सिंचाई सुविधा उपलब्ध छ । कुल श्रम शक्तिको ३४.४६ प्रतिशतसंग कृषी बाहेक अन्य पेशा छैन ।

आधार वर्षमा गाउँपालिकाका ७०० जना युवा र १५० जना महिला रोजगारीका लागि विदेशिएका छन् । केही युवाहरु (२० जना) आधुनिक कृषि तथा पशुपालन व्यवसायमा संलग्न भई आय आर्जनको लागि समाजमा उदाहरणीय बनेका पनि छन् । महिला श्रम सहभागिता दर २६.०५ प्रतिशत रहेको छ । कुल युवा बेरोजगारीको संख्या १५०० रहेको छ । यी तथ्यले गाउँपालिकामा उत्पादनमूलक आर्थिक गतिविधिलाई प्राथमिकतामा राख्नु आवश्यक छ ।

मेलुङ गाउँपालिकामा एउटा बैंक, ४८ वटा सहकारी, ४१ वटा कृषि सहकारी र ३ वटा महिला सहकारी सञ्चालनमा छन् । पालिकाभरिबाट जम्मा ७२.९८ प्रतिशत परिवार कुनै न कुनै वित्तीय संस्थाको सदस्य बनेका छन् । औपचारिक वित्तीय प्रणालीबाट रु.४० करोड ऋण परिचालन भएको छ भने रु. ४५.६८ करोड निक्षेप संकलन भएको तथ्यांक छ । अनौपचारिक रुपमा ६२ वटा कृषक समूह, २९ वटा बचत समूह र १९८ वटा महिला समूह क्रियाशील छन् ।

३.२ अवसर र चुनौती

सडक पूर्वाधारको विकास यस क्षेत्रका अवसरहरु हुन् । एउटामात्र भण्डारण केन्द्र हुनु, कठीन भूवनोटयुक्त क्षेत्रमा सिंचाई सुविधाको विस्तार गर्नु, खाद्यान्न तथा तरकारी बालीमा आत्मनिर्भर हुनु, हावापानी र माटोको बनावटमा विविधता भएकाले बाली विविधिकरण गर्न सजिलो हुने र सफल पनि भइने अवस्था छ । बजारमा उच्च माग भएका र बहुवर्षे बालीहरु जस्तो हाडे बदाम, ओखर, केशर, रिट्ठा, जस्ता बालीहरु वैकल्पिक खेतीको रुपमा विकास गर्न सकिने ।

३.३ क्षेत्रगत योजना, योजना अवधी र बजेट अनुमान

मेलुङ गाउँपालिकाले राष्ट्रिय र प्रादेशिक प्राथमिकताका आधारमा गाउँपालिकाको आन्तरिक स्रोत, साधन तथा विगतका आर्थिक र सामाजिक उपलब्धिलाई संस्थागत गर्दै अबको आर्थिक सामाजिक विकास दिगो, मितव्ययी र परिणाममुखी बनाउन यो आवधिक योजना तयार गरेका छौँ । योजनाले प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रहरु छुट्याएको छ । राष्ट्रिय लक्ष्यलाई हासिल गर्न सहयोग गर्दै स्थानीय वासीको आर्थिक, सामाजिक रुपान्तरणमा योगदान पुर्याउने गरी योजना पहिचान गरेको छ । प्राथमिकता प्राप्त योजनाहरुको लागि आवश्यक पर्ने वित्तीय स्रोतको अनुमानित खाका पनि तयार गरेको छ । आवधिक योजनाले तय गरेका प्राथमिकता, योजना र वित्तीय लागत निम्न अनुसारको हुने गरी प्रश्ताव गरिएको छ ।

३.४ कृषि,पशुपंक्षी तथा मत्स्य विकास

तालिका नं.३.४.१ कृषि, पशुपंक्षी तथा मत्स्य विकासका लागि प्रक्षेपित वित्तीय स्थिति

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	आत्मनिर्भर गा पा को लागि पोषण तथा खाद्य सुरक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरु	आत्मनिर्भर गा पा	२०७८□०७९-२०८०□०८१	३९३३०७।७८	१५०००००	-११०६६९२।२२			
२	आलु उत्पादन तथा प्रसोधन तथा बजारीकरण	आलु बजारीकरण	२०७८□०७९-२०८०□०८१	२६२२०५१।८८	१०००००००	७३७७९४८।१२			
३	सून्तला प्रवर्द्धन कार्यक्रम	सून्तला प्रवर्द्धन	२०७८□०७९-२०८०□०८१	१३११०२५।९४	५००००००	-३६८८९७४।०६			
४	सून्तला तथा अमिलो जातको फलफुल बालीलाइ संरक्षण तथा सम्बर्दन गर्दै आधुनीकीकरण गर्ने	अमिलो जातको फलफुल बाली आधुनीकीकरण	२०७८□०७९-२०८०□०८१	७८६६१५।५६	३०००००	-२२१३३८४।४४			
५	कृषि तथा पशुपक्षी बिमा अनिवार्य रुपमा लागु गराइ कृषि तथा पशु प्राविधिकको संख्यामा वृद्धि गरी कृषकहरुलाई सेवा प्रदान गर्ने	बिमा अनिवार्य	२०७८□०७९-२०८०□०८१	७८६६१५।५६	३०००००	-२२१३३८४।४४			
६	नश्ल सुधार कार्यक्रमलाई अनिवार्य लागु गर्न आवश्यक जनशक्ति, उपकरण र भौतिक पूर्वाधारको विकास गरी कृषकलाई सेवा पुर्याउने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	नश्ल सुधार	२०७८□०७९-२०८०□०८१	७८६६१५।५६	३०००००	-२२१३३८४।४४			
७	तरकारी तथा तरकारीको विउ उत्पादन तथा बजारीकरणका लागि कृषकलाइ प्रोत्साहन गर्ने	तरकारी बजारीकरण	२०७८□०७९-२०८०□०८१	५२४४१०।३७	२०००००	-१४७५५८९।६३			
८	आलुको पकेट क्षेत्र साविक ५,६,७ वडा घ्याङसुकाठोकर पकेट क्षेत्रलाइ थप व्यवस्थित गर्दै अन्य तरकारी बालीलाई व्यवसायिक उत्पादन तथा बजारीकरणका लागि कृषकलाई क्षमता अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	व्यवसायिक उत्पादन	२०७८□०७९-२०८०□०८१	५२४४१०।३७	२०००००	-१४७५५८९।६३			

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
९	गाइ, भैसी, बाख्रा, बंगुर, सँगुर, भेडा, मौरी तथा मत्स्यपालन व्यवसायलाई प्रोत्साहन गर्ने खालका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	पशुपन्छी तथा मत्स्यपालन प्रोत्साहन	२०७८□०७९-२०८०□०८१	१३११०२५।९४	५००००००	-३६८८९७४।०६			
१०	आलु तथा तरकारीको व्यवसायिक उत्पादनका लागि विशेष पकेट क्षेत्रको घोषणा गरी अनुदान तथा कृषकको क्षमता अभिवृद्धि गरी बजारीकरण गर्न सहयोग पुर्याउने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	पकेट क्षेत्रको घोषणा	२०७८□०७९-२०८०□०८१	७८६६१५।५६	३००००००	-२२१३३८४।४४			
११	तरकारी तथा फलफुल (किवि, सुन्तला, कागती, केरा, स्याउ, लिची) को व्यवसायिक उत्पादनका लागि कृषक क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	व्यवसायिक उत्पादन	२०७८□०७९-२०८०□०८१	५२४४१०।३७	२००००००	-१४७५५८९।६३			
१२	भटमास, लोकल अकबरे खुर्सानी, अदुवा, प्याज, लशुन र बेसारको व्यवसायिक उत्पादनका लागि कृषकको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने	व्यवसायिक उत्पादन	२०७८□०७९-२०८०□०८१	२६२२०५।१८	१००००००	-७३७७९४।८२			
१३	आधुनिक तथा व्यवसायिक कृषि प्रवर्द्धनका लागि बहुवर्षे उच्च मुल्यका वनस्पतीको खेति मार्फत आय आर्जनमा अभिवृद्धि गर्ने	व्यवसायिक कृषि प्रवर्द्धन	२०७८□०७९-२०८०□०८१	२६२२०५।१८	१००००००	-७३७७९४।८२			
१४	कृषिलाइ सम्मानीत पेशाको रुपमा स्थापीत गर्दै कृषि उद्यमशिलताको विकास गरी यूवा मार्फत व्यवसायिक कृषिको प्रवर्द्धन तथा खाद्य सुरक्षामा टेवा पुर्याउने	कृषिलाइ सम्मानीत पेशाको रुपमा स्थापना	२०७८□०७९-२०८०□०८१	२६२२०५।१८	१००००००	-७३७७९४।८२			
१५	फुर्के सल्ला, लहरे, शहरे, मुलपानी र तीतेचौर क्षेत्रलाई आलुको पकेट क्षेत्र घोषणा गरी व्यवसायिक उत्पादन तथा बजारीकरणका लागि कृषकलाई क्षमता अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	आलुको पकेट क्षेत्र घोषणा	२०७८□०७९-२०८०□०८१	१३११०२५।९४	५००००००	-३६८८९७४।०६			

३.५ भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण

तालिका नं.३.५.१ भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिवि निबारणका लागि प्रक्षेपित स्थिति

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	भुउपयोग नीति मार्फत भुमिको बैज्ञानिक प्रयोग गर्दै उत्पादन तथा उत्पादकत्व बढाउन कृषि सहकारी, कृषक समुह तथा व्यवसायिक कृषि फारमहरुको परिचालन गरी गरिवी न्यूनीकरणमा टेवा पुर्याउने	गरिवी न्यूनीकरण	२०७८□०७९-२०८०□०८१	१२३५५८९।९३	५००००००	-३७६४४१०।०७			
२	सहकारी संस्थाहरुको अनुगमन तथा निरीक्षण कार्यक्रम	अनुगमन	२०७८□०७९	२४७११७।९८	१००००००	-७५२८८२।०२			
३	सहकारी ऐन, कानून, नियमावली सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम	अभिमुखीकरण कार्यक्रम	२०७८□०७९	२४७११७।९८	१००००००	-७५२८८२।०२			
४	कृषि सहकारी, कृषक समुह तथा व्यवसायिक कृषि फारमहरुको माध्यमबाट उत्पादन तथा उत्पादकत्व लाई बढावा दिदै कृषि सहकारी परिचालन गरी गरिवी न्यूनीकरणमा टेवा पुर्याउने	गरिवी न्यूनीकरण	२०७८□०७९२०७८□०७९	४९४२३५।९७	२००००००	-१५०५७६४।०३			

३.६ श्रम तथा रोजगारी

तालिका नं.३.६.१ श्रम तथा रोजगारीका लागि प्रक्षेपित स्थिति

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	निर्वाहमुखी खेति लाइ व्यवसायिक खेतीको रुपमा विकास गरी रोजगारी सिर्जना गर्ने	रोजगारी सिर्जना	२०७८□०७९-२०८०□०८१	२५११०३।७६	५००००००	-४७४८८९६।२४			
२	नदि जन्य पदार्थको उत्खनन् गरी उद्योग स्थापना	रोजगारी सिर्जना	२०७८□०७९-	१००४४१।५	२००००००	-१८९९५५८।५			

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
	तथा रोजगारी सिर्जना		२०८०□०८१						
३	खानी जन्य पदार्थको उत्खनन् गरी रोजगारी सिर्जना	रोजगारी सिर्जना	२०७८□०७९-२०८०□०८१	१००४४१।५	२००००००	-१८९९५५८।५			
४	समान काम समान ज्यालाको अवधारणा लाई आत्मसात गर्दै श्रममा लैङ्गीक बिभेद अन्त्य गरी स्थानीय स्तरमा रोजगारीका अवसरहरु वृद्धि गर्ने	रोजगारी सिर्जना	२०७८□०७९-२०८०□०८१	१००४४१।५	२००००००	-१८९९५५८।५			
५	फलफुल उद्योग मार्फत स्थानीय रोजगारी सिर्जना गर्ने	रोजगारी सिर्जना	२०७८□०७९	१००४४१।५	२००००००	-१८९९५५८।५			
६	स्थानीय उत्पादनमा आधारीत उद्योग धन्दाको स्थापना गरी रोजगारी सिर्जना गर्ने	रोजगारी सिर्जना	२०७८□०७९	१५०६६२।२५	३००००००	-२८४९३३७।७५			
७	अमिलो जातको फलफुल उद्योग मार्फत स्थानीय रोजगारी सिर्जना गर्ने	रोजगारी सिर्जना	२०७८□०७९	५०२२०।७६	१००००००	-९४९७७९।२४			
८	विभिन्न रोजगार मुलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दै श्रमको प्रचुर मात्रामा प्रयोग गरीने छ	रोजगारी सिर्जना	२०७८□०७९	१००४४१।५	२००००००	-१८९९५५८।५			
९	लोक्ता, अर्गेली, आलु चिप्स, बनाना चिप्स, साबुन फ्याक्ट्री आदि बनाउने साना तथा मझौला उद्योगको स्थापना गरी रोजगारी सिर्जना गर्ने	रोजगारी सिर्जना	२०७८□०७९	१५०६६२।२६	३००००००	-२८४९३३७।७५			
१०	सिस्नुको पिठो, सुगन्धीत तेल, चुत्थ्रो, लोक्ता र अर्गेली तथा अन्य जडिबुटी जन्य उत्पादन मार्फत स्थानीय रोजगारी सिर्जना गर्ने	रोजगारी सिर्जना	२०७८□०७९	१००४४१।५	२००००००	-१८९९५५८।५			
११	बाँसबाट बनाउने विभिन्न सामानहरु, धुप बनाउने, सावुन लगायत अन्य साना तथा मझौला उद्योगको स्थापना गरी रोजगारीको सिर्जना गर्ने	रोजगारी सिर्जना	२०७८□०७९	१००४४१।५	२००००००	-१८९९५५८।५			
१२	ग्रामिण औधोगिकिरण मार्फत स्थानीय सिप, क्षमताको उच्चतम प्रयोग र प्रवर्द्धन गर्दै स्थानीय स्तरमा रोजगारीको अवसर सिर्जन गर्ने	रोजगारी सिर्जना	२०७८□०७९-२०७९□०८०	२५११०३।७६	५००००००	-४७४८८९६।२४			
	जम्मा			१५५६८४३।२९	३१००००००				

३.७ बैंक तथा वित्तीय संस्था

तालिका नं. ३.७.१ बैंक तथा वित्तीय संस्था

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	स्थानीय स्तरमा सञ्चालित विभिन्न आर्थिक गतिविधि सञ्चालन गर्ने समुह, संघ, संस्थाहरुको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि गर्दै तीनिहरुलाइ जन उत्तरदायि तथा वित्तीय अनुशासन कायम गर्ने गराउने खालका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने	वित्तीय अनुशासन कायम	२०७८□०७९-२०८०□०८१	६६७२१८।५६	२००००००	-१३३२७८१।४४			
२	वडा बासीहरुको वित्तीय संघसंस्थाहरुमा पहुँच तथा नियन्त्रण बढाउन, आर्थिक अनुशासन कायम गर्न वित्तीय जागरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	आर्थिक अनुशासन	२०७८□०७९-२०८०□०८१	६६७२१८।५६	२००००००	-१३३२७८१।४४			
	जम्मा			१३३४४३७।१२	४००००००				

३.८ पर्यटन, ग्रामिण तथा स्थानीय पर्यटन

तालिका नं. ३.८.१ पर्यटन, ग्रामिण तथा स्थानीय पर्यटनका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	धार्मिक स्थानहरु, भ्याकुरे देवी, थाले डाडाँको सम्भाव्यता अध्ययन गरी ग्रामिण पर्यटनमा टेवा पुर्याउने साथै शैलुङ्ग ट्रेकिङ्ग ट्रेलको विकास गर्ने	ग्रामिण पर्यटनमा टेवा	२०७८□०७९	१५४४४८।७४	५००००००	-४८४५५५१।२६			
२	सिमाको पाताल पार्कको DPR गरी निर्माण तथा सञ्चालन	पार्क निर्माण	२०७८□०७९	९२६६९।२४	३००००००	-२९०७३३०।७६			
३	गाइखुरा, रिठ्ठा बोटे, कृष्ण मन्दिर क्षेत्र, फिर्के थाप्ने डाँडो, च्याने भिमसेन थान डाडाँ, कालिका नागथान मन्दिरको सम्भाव्यता अध्ययन गरी ग्रामिण पर्यटनमा	ग्रामिण पर्यटनमा टेवा	२०७८□०७९-२०८०□०८१	१५४४४८।७४	५००००००	-४८४५५५१।२६			

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
	टेवा पुर्याउने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने								
४	महादेव मन्दिर (भक्तपुर) को DPR गरी ग्रामिण पर्यटनमा टेवा पुर्याउने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	ग्रामिण पर्यटनमा टेवा	२०७८□०७९-२०८०□०८१	९२६६९।२४	३००००००	-२९०७३३०।७६			
५	थापा गाउँ कालिदेवी थानको भौतिक संरचनाको विकास गरी पर्यटन व्यवसायमा जोड दिने	ग्रामिण पर्यटनमा टेवा	२०७८□०७९-२०७९□०८०	६१७७९।४९	२००००००	-१९३८२२०।५१			
६	टापु महादेवथानको भौतिक संरचनाको विकास गरी पर्यटन व्यवसायमा जोड दिने	ग्रामिण पर्यटनमा टेवा	२०७८□०७९-२०७९□०८०	६१७७९।४९	२००००००	-१९३८२२०।५१			
७	स्थानीय पर्यटनहरुको गन्तव्य पहिचान गर्दै पर्यटन व्यवसायलाई प्रवर्द्धन तथा विकास गर्ने	पर्यटन विकास	२०७८□०७९-२०८०□०८१	१५४४४८।७४	५००००००	-४८४५५५१।२६			
८	शैलुङ्ग, जुरे ढुङ्गा, काली पोखरी, भेड्पु पोखरी, चिरकुनेश्वर महादेव, हल्लिने ढुङ्गा, सतिको माने (बुद्ध स्थल), तीनतले वनझांकीको सम्भाव्यता अध्ययन गरी पर्यटन विकास गर्ने	पर्यटन विकास	२०७८□०७९-२०८०□०८१	३०८८९७।४८	१०००००००	-९६९११०२।५२			
९	फुर्के सल्ला, लहरे, चोसे होमस्टेको व्यवसायिक प्रवर्द्धनका लागि होमस्टे सञ्चालकको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने	पर्यटन विकास	२०७८□०७९	६१७७९।४९	२००००००	-१९३८२२०।५१			
१०	बुद्ध स्तुपा, पैंयाखेत देवीथान, भिमेश्वर मन्दिरको सम्भाव्यता अध्ययन गरी पर्यटनको विकास गर्ने	पर्यटन विकास	२०७८□०७९-२०८०□०८१	६१७७९४।९६	२०००००००	-१९३८२२०५।०४			
११	स्थानीय स्तरका पर्यटकिय क्षेत्रहरुको पहिचान, एकिन र सो को थप विकास गरी प्रचार प्रसारमा ल्याउने ।	पर्यटकिय क्षेत्रहरुको प्रचार प्रसार	२०७८□०७९-२०८०□०८१	३०८८९७।४८	१०००००००	-९६९११०२।५२			
१२	हाल एकिन भै सकेको तामाकोशी नदिमा र्‍याफ्टीङ्गको व्यवस्थीत सञ्चालनका लागि स्थानीय स्तरमा होमस्टे, होटल प्रवर्द्धनका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने	र्‍याफ्टीङ्गको व्यवस्थीत सञ्चालन	२०७८□०७९-२०८०□०८१	१५४४४८।७४	५००००००	-४८४५५५१।२६			
	जम्मा			२२२४०६१।८३	७२००००००				

३.९ उद्योग, ब्यापार र आपूर्ति व्यवस्था

तालिका नं. ३.९.१ उद्योग, व्यापार र आपूर्ति व्यवस्थाका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	गा पा क्षेत्रभित्र आवश्यकताका आधारमा उद्योग स्थापना गर्ने, व्यापारीक क्षेत्रहरुको पहिचान गरी औधोगीकग्राम स्थापना गरी संचालन गर्ने	औधोगीकग्राम स्थापना	२०७८□०७९-२०८०□०८१	६११६१७।०१	१०००००००	-९३८८३८२।९९			
२	आपूर्ति व्यवस्था सहज बनाउन स्थानिय उत्पादकको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने	उत्पादकको क्षमता अभिवृद्धि	२०७८□०७९	१८३४८५।१	३००००००	-२८१६५१४।९			
३	कृषि, पशुपक्षी, वनमा आधारीत साना तथा मझौला उद्योगको स्थापना गर्न वडा वासीलाइ प्रोत्साहन गर्ने	साना तथा मझौला उद्योगको स्थापना	२०७८□०७९	१२२३२३।४	२००००००	-१८७७६७६।६			
४	मट्टी टार पाखामा औधोगिक ग्रामको स्थापनाका लागि DPR गर्ने	औधोगिक ग्रामको स्थापना	२०७८□०७९-२०७९□०८०	६११६१७।०१	१०००००००	-९३८८३८२।९९			
५	धुप उद्योगको स्थापना गर्ने	धुप उद्योगको स्थापना	२०७८□०७९	१२२३२३।४	२००००००	-१८७७६७६।६			
६	स्थानीय स्रोत साधनमा आधारीत साना तथा मझौला उद्योगको स्थापना गरी व्यापार तथा आपूर्तिलाइ सहज गर्दै प्रवर्द्धन गर्ने	साना तथा मझौला उद्योगको स्थापना	२०७८□०७९	१८३४८५।१	३००००००	-२८१६५१४।९			
७	मिल्ती खोला-कोपिला-शुगुँरे महादेवथान-थाम डाडाँ-फोगटे हुहै शैलुङ्ग जाने पदमार्गको सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने	शैलुङ्ग जाने पदमार्गको सम्भाव्यता अध्ययन	२०७८□०७९-२०७९□०८०	३०५८०८।५	५००००००	-४६९४१९।५			
८	इन्द्रावती र वडारे क्षेत्रको सम्भाव्यता अध्ययन गरी तामाखानी उत्खनन् गर्ने उद्योगको स्थापना गर्ने	तामाखानी उत्खनन्	२०७८□०७९-२०८०□०८१	३०५८०८।५	५००००००	-४६९४१९।५			
	जम्मा			२४४६४६८।०२	४०००००००				

परिच्छेद ४: सामाजिक क्षेत्र

४.१ पृष्ठभूमि

मेलुङ गाउँपालिका प्राकृतिक रुपमा सौन्दर्य छ र यसको आफ्नै ऐतिहासिक तथा सांस्कृतिक विविधता छ । प्रकृति, इतिहास र स्थानीय संस्कृतिबीच लुकेका रहस्यको खोज र स्थानीय वातावरणमा सिर्जनात्मक क्रियाकलापको प्रवर्द्धन गर्ने पर्याप्त सम्भावना छन् । सांस्कृतिक र सामाजिक दृष्टिले सहिष्णु र आत्मनिर्भर परिवार सामूहिक प्रयासको परिणाम हो । "समूदाय प्रति जिम्मेवार नागरिक र नागरिकहरु प्रति जिम्मेवार स्थानिय सरकार" को अन्योन्याश्रित कर्तव्य र जवाफदेहिताको प्रत्याभूत हुने गरिको सामाजिक संयन्त्र मान्यता स्थापित भएमा मात्र यस्तो अपेक्षा गर्न सकिन्छ ।

मेलुङ गाउँपालिकाको शैक्षिक स्थिति अन्य पहाडी क्षेत्रको शैक्षिक स्थितिसँग मिल्दो जुल्दो छ । यहाँको साक्षरतादर ९१.०५ प्रतिशत छ । माध्यमिक तहको खुद भर्नादर ७२.१९ प्रतिशत छ । गाउँपालिका भरिमा सबै तहका गरी ३४ सामुदायिक विद्यालयहरु छन् । जम्मा विद्यालय मध्ये २९ विद्यालयमा स्वच्छ पिउने पानीको सुविधा छ । हाल गाउँपालिकामा ४० प्रतिशत बालमैत्री पूर्वाधार भएका सार्वजानिक विद्यालय छन् । त्यसै गरी गाउँपालिकाको स्वास्थ्य ऐन २०७५ ले स्वास्थ्य क्षेत्रलाई व्यवस्थित बनाउन मार्ग निर्देश गरेको छ ।

गाउँपालिकावासीको औसत आयु ६४.७० वर्ष पुगेको छ । प्रसूति र गर्भवती जाँचको सेवा लिने महिलाको संख्या जम्मा ४६.७१ प्रतिशत रहेको छ । पालिका भरिबाट ७४.६२ प्रतिशत जनताको ४५ मिनेटको दुरीमा स्वास्थ्य सेवामा पहुँच पुगेको छ । कुल बालबालिकाको ६६.३८ प्रतिशत बा(लबालिकाले पोषणको जाँच गराएका छन् ।

समाजमा आएको राजनीतिक तथा शैक्षिक चेतनाका कारण नीति निर्णायक तहमा महिलाको पहुँच १९.१० प्रतिशत पुगेको छ । महिला श्रम सहभागिता दर २६.०५ प्रतिशत रहेको छ । आधार वर्षमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक दक्षता अभिवृद्धि कार्यक्रममा ३ प्रतिशत महिला सहभागी भएका छन् । आधुनिक कृषि तथा पशुपालन व्यवसायमा २२३ जना महिलाहरु संलग्न छन् । अर्को तर्फ गाउँपालिकामा हाल ३२५ जना अपाङ्ग र २६९४ जना दलित रहेका छन् । ०.६७ प्रतिशत दलित र १.२३ प्रतिशत अपाङ्ग विभिन्न किसिमका उद्यम तथा व्यवसायमा संलग्न रहेका छन् । सा.व.उ.स.(कार्यसमिति) मा ८.८६ प्रतिशत दलितको सहभागिता रहेको छ । युवा लक्षित व्यावसायिक कृषि कार्यक्रम, आधुनिक कृषि तथा पशुपालन व्यवसायमा युवाको संलग्नताले युवा स्वरोजगारका सम्भावनालाई देखाएको छ । हाल गाउँपालिकामा १५ देखि ३९ वर्ष उमेर समूहको युवा जनसंख्या ४१.९७ प्रतिशत रहेको छ ।

४.२ अवसर र चुनौती

विद्यालय शिक्षा सुधारका लागि गाउँपालिका संयन्त्रसँग छुट्टै शिक्षा ईकाई छ । स्थानिय वासिहरुमा शिक्षाको महत्वका बारेमा सचेतना बढेको छ । विद्यालय व्यवस्थापन समिति गठन भएका छन् । सरकारी तथा गैह्र सरकारी क्षेत्रबाट शिक्षा सुधारका लागि गरेका अनौपचारिक कार्यले समाजमा

शिक्षाको महत्त्व बढाएको छ । सूचना प्रविधिको विकाससँगै नयाँ अवसरको सिर्जना हुनु, युवा स्वरोजगार कार्यक्रम प्रदेश र संघीय सरकारको प्राथमिकतामा पर्नु, स्थानीय स्तरमा युवा विकासका लागि कार्यक्रम थपिँदै जानु यस क्षेत्रका थप अवसरहरु हुन् ।

राजनैतिक, सामाजिक तथा आर्थिक क्षेत्रमा उनीहरुको प्रतिनिधित्व बढ्दै गएको अवस्था छ । तर पनि महिला, पिछडिएको क्षेत्र, वर्ग तथा समूदाय प्रतिको सामाजिक सोच तथा धारणामा अपेक्षा गरेजति परिवर्तन आएको छैन । लैंगिक मैत्री कानूनको निर्माण, लैंगिक उत्तरदायी बजेटको व्यवस्था, नीति निर्णायक तहमा महिलाको पहुँच बढ्दै जानु यस क्षेत्रका अवसर हुन् । परम्परागत सामाजिक दृष्टिकोणमा परिवर्तन ल्याउनु, महिलालाई सशक्तीकरण गर्नु, लैंगिक हिंसा न्यूनीकरण गर्नु यस क्षेत्रका चुनौतीहरु हुन् ।

परम्परागत खाद्य श्रृखलाबाट पोषण आपूर्तिमा के कस्तो प्रभाव छ भन्ने बारे समूदायलाइ सचेत गराउन समस्या छ । स्थानिय समूदायबाटै आपूर्ति हुने जनशक्ति कम भएकाले बाह्य समूदायबाट आपूर्ति हुँदै आएको अवस्था छ । स्थानिय रहन सहन, खाद्य श्रृखला आदिका बारेमा कम जानकार बाह्य समुदायबाट आपूर्ति हुने मानव साधनले स्थानीय पोषण श्रृंखला बारेमा बुझ्न समय लाग्नु जस्ता चुनौतिहरु छन् ।

४.३ क्षेत्रगत योजना, योजना अवधी र बजेट अनुमान

विषयगत प्राथमिकता प्राप्त परियोजनाहरुका लागि आवश्यक पर्ने वित्तीय स्रोतको अनुमान पालिकाको बिगत वर्षहरुमा भएको समष्टिगत आयको प्रवृत्तिका आधारमा आगामी वर्षहरुको आय अनुमान गरिएको र उक्त आयलाई प्राथमिकताका आधारमा क्षेत्रगत प्राथमिकता प्राप्त परियोजनाहरुका लागि निम्न अनुसारको अनुमानित वित्तीय प्रक्षेपण गरिएको छ ।

४.४ शिक्षा

तालिका नं. ४.४.१ शिक्षाका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	सवैको लागि निशुल्क शिक्षाको अवधारणलाई साकार पार्न सामुदायिक विद्यालयहरुको नितिगत सुधार गर्दै आवश्यक ऐन कानुनलाई प्रभावकारी रुपमा लागु गर्ने	निशुल्क शिक्षा	२०७८□०७९-२०८०□०८१	३४५१३७१३।९७	१००००००	-३३५१३७१३।९७			
२	वडा स्तरीय शिक्षा समिति मार्फत विद्यालयहरुको नियमित अनुगमन तथा शुपरीवेक्षण गरी शिक्षाको गुणस्तर अभिवृद्धिमा जोड दिने	शिक्षाको गुणस्तर अभिवृद्धि	२०७८□०७९	३४५१३७१३।९७	१००००००	-३३५१३७१३।९७			
३	सामूदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्दै शिक्षाका लागि विद्यालय फर्क अभियान सञ्चालन गर्ने	शिक्षाको गुणस्तर अभिवृद्धि	२०७८□०७९	३४५१३७१३।९७	१००००००	-३३५१३७१३।९७			
४	विद्यालयको आन्तरिक स्रोत अभिवृद्धि तथा विद्यार्थीहरुको अतिरिक्त क्षमता विकासलाइ समेत ध्यानमा राखी विद्यालयको नेत्तृत्वमा आय आर्जनका गतिविधि सञ्चालन गर्ने	विद्यालयको आन्तरिक स्रोत अभिवृद्धि	२०७८□०७९	१७२५६८५६।९८	५०००००	-१६७५६८५६।९८			
	जम्मा			१२०७९७९९८।९	३५०००००				

४.५ स्वास्थ्य, पोषण तथा खाद्य सुरक्षा

तालिका नं. ४.५.१ स्वास्थ्य, पोषण तथा खाद्य सुरक्षाका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	आधारभुत स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गरिने छ।	प्रभावकारी स्वास्थ्य सेवा	२०७८□०७९-२०८०□०८१	११२८३३२९।५७	५००००००	-६२८३३२९।५७			
२	आमा समुहहरुको थप क्षमता विकास तथा परिचालन मार्फत स्वास्थ्य, पोषण तथा खाद्य सुरक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने	आमा समुहहरुको क्षमता विकास	२०७८□०७९	२२५६६६५।९१	१००००००	-१२५६६६५।९१			
३	स्थानीय स्तरमा उपलब्ध खाद्य वस्तुहरुको प्रयोगमा जोड दिदै जंक फुड प्रयोगलाइ निरुत्साहित गर्दै सुनौला हजार दिन, पूर्ण सरसफाइ जस्ता कार्यक्रमहरु लाई बढोत्तरी गर्ने	जंक फुड प्रयोग निरुत्साहित	२०७८□०७९-२०८०□०८१	४५१३३३१।८३	२००००००	-२५१३३३१।८३			
४	स्वास्थ्य नै धन हो भन्ने मुल मन्त्रको साथ वडा भित्रको सम्पुर्ण जनसंख्याको पहुँचमा आधारभुत स्वास्थ्य सेवा पुर्याइएने छ। वडा भित्रको स्वास्थ्य सम्बन्धी सरोकार राख्ने सवै पक्षलाइ परिचालन गर्दै स्वास्थ्य संस्था र स्वास्थ्यकर्मिहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्दै लगिने छ	सबैको पहुँचमा आधारभुत स्वास्थ्य सेवा	२०७८□०७९-२०८०□०८१	२२५६६६५।९१	१००००००	-१२५६६६५।९१			
५	उत्पादन लाइ आधुनिकीकरण गर्दै सवै वडावासीलाई पोषणयुक्त खाद्यान्नको सुनिश्चित गरिने छ।	पोषणयुक्त खाद्यान्नको सुनिश्चितता	२०७८□०७९-२०८०□०८१	२२५६६६५।९१	१००००००	-१२५६६६५।९१			
६	प्रत्येक घरधुरीमा करेसावारी अभियान सञ्चालन गरी कुपोषण हटाउन मद्धत गर्ने खालका कार्यक्रम सञ्चालन	कुपोषण हटाउने	२०७८□०७९	२२५६६६५।९१	१००००००	-१२५६६६५।९१			
७	सुत्केरी सम्मान र समवेदना कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने	सुरक्षित मातृत्व	२०७८□०७९-२०७९□०८०	६७६९९९७।७४	३००००००	-३७६९९९७।७४			
	जम्मा			३१५९३३२२।७८	९००००००				

४.६ युवा तथा खेलकुद

तालिका नं. ४.६.१ युवा तथा खेलकुदका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	युवा स्वरोजगार कार्यक्रम	रोजगारी सिर्जना	२०७८□०७९-२०८०□०८१	११३७८१४७४।७	५००००००	-१०८७८१४७४।६९			
२	खेलकुद ग्रामको निर्माण गरी व्यवसायिक खेलाडि उत्पादन गरिने छ।	खेलाडि उत्पादन	२०७८□०७९-२०८०□०८१	११३७८१४७४।७	५००००००	-१०८७८१४७४।६९			
३	थाले डाडाँमा युवा लक्षित खेल मैदानको निर्माण गरी खेलकुदको विकास तथा प्रोत्साहन गर्ने	खेलकुद विकास	२०७८□०७९-२०७९□०८०	४५५१२५८९।८८	२००००००	-४३५१२५८९।८८			
४	गोठाले चौर (कालिका माध्यमिक विद्यालय मुनी) क्षेत्रको DPR गरी खेलकुदको विकासका लागि खेल मैदानको निर्माण गर्ने	खेलकुद विकास	२०७८□०७९-२०७९□०८०	४५५१२५८९।८८	२००००००	-४३५१२५८९।८८			
५	हाल सञ्चालनमा रहेका युवा क्लवहरुको वृत्ति विकासका लागि तथा नयाँ युवा क्लव सञ्चालनका लागि समन्वयकारी भुमिका निर्वाह गर्ने	युवा क्लवहरुको वृत्ति विकास	२०७८□०७९	११३७८१४७।४७	५०००००	-१०८७८१४७।४७			
६	युवा लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ साथै समग्र खेलकुदको विकासको लागि आवश्यक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ।	खेलकुद विकास	२०७८□०७९	२२७५६२९४।९४	१००००००	-२१७५६२९४।९४			
७	खेलग्राम मैदानको निर्माण तथा विकास गर्ने	खेलकुद विकास	२०७८□०७९	४५५१२५८९।८८	२००००००	-४३५१२५८९।८८			
८	डाडाँखर्क मा. विद्यालयको आसपासमा एक खेलमैदानको DPR गरी खेलकुदको विकास गर्ने	खेलकुद विकास	२०७८□०७९	४५५१२५८९।८८	२००००००	-४३५१२५८९।८८			
९	मेलुङ्ग टुडीखेलको DPR गरी खेल मैदानको विकास गर्ने	खेलकुद विकास	२०७८□०७९	६८२६८८८४।८२	३००००००	-६५२६८८८४।८१६			
१०	स्वास्थ्यका लागि खेलकुद नारालाई आत्मसात गर्दै विद्यालय तथा समुदाय तहमा खेलकुद संरचनाको विकास तथा प्रतियोगीताहरु सञ्चालन गर्ने	खेलकुद विकास	२०७८□०७९	२२७५६२९४।९४	१००००००	-२१७५६२९४।९४			
११	यूवाहरुको सिप क्षमताको अभिवृद्धि गरी स्थानीय स्तरमा उपलब्ध स्रोत साधन तथा अवसरहरुको पहिचान गरी यूवा लक्षित रोजगारको अवसर वृद्धि	रोजगारी सिर्जना	२०७८□०७९	२२७५६२९४।९४	१००००००	-२१७५६२९४।९४			

क.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
	गर्ने								
	जम्मा			५५७५२९२२६	२४५०००००				

४.७ अन्वेषण तथा सिर्जनात्मकता

तालिका नं. ४.७.१ अन्वेषण तथा सिर्जनात्मकताका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	खानीजन्य उद्योगहरुको स्थापनाका लागि पहल गर्ने	उद्योग स्थापना	२०७८□०७९	९२९२१५।३८	१००००००	७०७८४।६२			
२	सामुदायिक वनमा रहेका जडिबुटहरुको पहिचान गरी संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गर्ने	जडिबुटहरुको संरक्षण तथा सम्वर्द्धन	२०७८□०७९	९२९२१५।३८	१००००००	७०७८४।६२			
३	उच्च मुल्यका वनस्पतहरुको सम्भाव्यता अध्ययन गरी सामुदायिक वन, निजी वन वा सरकारी वनमा बृक्षारोपण गरी आय आर्जनमा टेवा पुर्याउने खालका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरीने छ।	उच्च मुल्यका बनस्पतीहरुको सम्भाव्यता अध्ययन	२०७८□०७९	९२९२१५।३८	१००००००	७०७८४।६२			
४	बढ्दो प्लास्टीक तथा प्लाष्टीकजन्य सामग्री शिसाको प्रयोगले मानव तथा वातावरणमा पारेको नकरात्मक प्रभावको अध्ययन विश्लेषण र सो को आधारमा जनचेतना अभिवृद्धि गरी प्लाष्टिक तथा शिसा प्रयोगको बैकल्पीक वस्तुहरुको खोज र प्रयोग जोड दिने	प्लाष्टिक तथा शिसा प्रयोगको बैकल्पीक वस्तुहरुको खोज र प्रयोग	२०७८□०७९	९२९२१५।३८	१००००००	७०७८४।६२			
५	वडा भित्र रहेका सम्भावित खनिज (स्लेट ढुङ्गा, फलाम) हरुको सम्भाव्यता अध्ययन गर्दै उद्योगहरुको स्थापना गरीने छ।	उद्योग स्थापना	२०७८□०७९-२०८०□०८१	१८५८४३०।७५	२००००००	१४१५६९।२५			

४.८ खानेपानी तथा सरसफाई

तालिका नं. ४.७.१ अन्वेषण तथा सिर्जनात्मकताका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	खानेपानी मुहानको संरक्षण गर्दै सबै वडाबासीहरु लाई एक घर एक धारा अनुरुप सुद्द खानेपानीको व्यवस्था गरिदै लगिने छ साथै सरसफाइ निति लाइ समय सापेक्ष परिमार्जन गर्दै लगिने छ ।	खानेपानीको व्यवस्थापन	२०७८□०७९□ २०८०□०८१	३०८०२७१।९७	५०००००००	४६९१९७२८।०३			
२	मुहान देखि मुख सम्म शुद्ध पानीको उपलब्धतालाई जोड दिदै एक घर एक धारा कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याउने	खानेपानीको व्यवस्थापन	२०७८□०७९□ २०८०□०८१	३०८०२७।२	५००००००	४६९१९७२।८			
३	सफा, स्वच्छ हरियाली वातावरण प्रवर्द्धन लाई जोड दिदै पूर्ण सरसफाइ वडा निर्माणका लागि कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने	सरसफाइ	२०७८□०७९□ २०८०□०८१	१८४८१६।३२	३००००००	२८१५१८३।६८			
४	खानेपानी नयाँ मुहान पहिचान गरी आवश्यक स्थानमा पानीको वितरण गर्ने	खानेपानीको व्यवस्थापन	२०७८□०७९□ २०८०□०८१	१२३२१०।८८	२००००००	१८७६७८९।१२			
५	बुङथली खानेपानी योजनाको DPR गरी खानेपानी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	खानेपानीको व्यवस्थापन	२०७८□०७९□ २०७९□०८०	३०८०२।७२	५०००००	४६९१७।२८			
६	अराले खानेपानी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	खानेपानीको व्यवस्थापन	२०७८□०७९□ २०७९□०८०	१२३२१०८।७९	२०००००००	१८७६७८९१।२१			
७	मिल्ती र फङ्के खोलाबाट एयर लिफ्टीङ गरी खानेपानीको व्यवस्था मिलाउने	खानेपानीको व्यवस्थापन	२०७८□०७९□ २०८०□०८१	६१६०५४।३९	१०००००००	९३८३९४५।६१			

४.९ लैि□क तथा सामाजिक समावेशिता

तालिका नं. ४.९.१ लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशिता

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	लैगिंक तथा सवै खालका विभेदहरु अन्त्य गर्दै समतामुलक समाज निर्माणका लागि विशेष निति अवलम्बन गरी कार्यान्वयन गर्दै लगिने छ	समतामुलक समाज निर्माण	२०७८□०७९	१२३८९५३।८४	१००००००	-२३८९५३।८४			
२	महिला तथा दलितको समुह तथा संगठन निर्माण तथा परिचालन गरी स्थानीय सरकारको नीति नियम तर्जूमामा उनीहरुको पहुँच सुनिश्चीत गर्ने	समतामुलक समाज निर्माण	२०७८□०७९	१२३८९५३।८४	१००००००	-२३८९५३।८४			
३	महिला तथा दलितहरुको राजनीतिक प्रकृया मार्फत स्थानीय सरकारमा पहुँच तथा नियन्त्रण अभिवृद्धि गरी लैंगिक तथा सामाजिक समाबेशीताको मुद्दालाइ विकासको मुल प्रवाहीकरण गर्ने	समतामुलक समाज निर्माण	२०७८□०७९	१२३८९५३।८४	१००००००	-२३८९५३।८४			

४.१० लक्षित वर्ग उत्थान-बालबालीका, जेष्ठनागरिक तथा अपा□ता

तालिका नं. ४.१०.१ लक्षित वर्ग उत्थान-वालवालीका,जेष्ठनागरिक तथा अपाङ्गता

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरीकहरु माथि हुने सवै किसिमका विभेदहरुको अन्त्य गर्दै सुसंस्कृत, सभ्य तथा पारिवारीक, सामाजिक सदभाव युक्त समाज निर्माणमा टेवा पुर्याउने कार्यक्रमहरुलाइ सञ्चालन गर्ने	विभेदहरुको अन्त्य	२०७८□०७९	१३२७४५०।५४	१००००००	-३२७४५०।५४			

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
२	पिपल डाडो स्थानमा जेष्ठ नागरीक ग्राम स्थापना गर्ने	जेष्ठ नागरीक ग्राम स्थापना	२०७८□०७९	३९८२३५१।६१	३००००००	-९८२३५१।६१			
३	वडा भित्र रहेका लक्षित समुदायको उत्थानको लागि विशेष कार्ययोजना बनाइ लागु गरिने छ।	लक्षित समुदायको उत्थान	२०७८□०७९	३९८२३५१।६१	३००००००	-९८२३५१।६१			

४.११ भाषा, संस्कृति, कला साहित्य

तालिका नं. ४.१०.१ भाषा, संस्कृति, कला साहित्य

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	गा पा भित्र बोलीचालीमा रहेका भाषा, संस्कृति, कला, साहित्यको संरक्षण र सम्वर्द्धन गर्दै लगिने नीति अवलम्वन गरीने छ।	भाषा, संस्कृति, कला साहित्यको संरक्षण	२०७८□०७९	९२९२१५।३८	१००००००	७०७८४।६२			
२	स्थानीय स्तरमा परम्परा देखि चली आएका असल मूल्य मान्यता, कला संस्कृतीहरुको संरक्षण, प्रवर्द्धन गर्दै त्यसको पहिचान र महत्त्वको उजागर हुने कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने	भाषा, संस्कृति, कला साहित्यको संरक्षण	२०७८□०७९	९२९२१५।३८	१००००००	७०७८४।६२			
३	स्थानीय मात्रीभाषाको विकास गर्दै सवै भाषाको प्रवर्द्धनका लागि विशेष नीति बनाइ कार्यान्वयन गरिने छ।	भाषा, संस्कृति, कला साहित्यको संरक्षण	२०७८□०७९	९२९२१५।३८	१००००००	७०७८४।६२			
४	वडा भित्र रहेका विविध जातिय, कला, संस्कृति, भेषभुषा, धर्मको संरक्षण एवं प्रवर्द्धन गर्न विशेष नीति अवलम्वन गरिने छ।	भाषा, संस्कृति, कला साहित्यको संरक्षण	२०७८□०७९	९२९२१५।३८	१००००००	७०७८४।६२			

परिच्छेद ५: पूर्वाधार क्षेत्र

५.१ पृष्ठभूमि

मेलुङमा शहरोन्मुख क्षेत्रको पहिचान गरी शहरोन्मुख/ बजारोन्मुख बस्ती क्षेत्रको पूर्वाधार विकास योजना तयार गरिएको छ । मेलुङ गाउँपालिकाको पूर्वाधार व्यवस्थापन सम्बन्धी ऐन, २०७५ लाई लागु गरिएको छ । गाउँपालिकाका सडकको मर्मत सम्भारका लागि मर्मत सम्भार कोषको स्थापना गर्ने योजना बनाइएको छ । आधार वर्षमा अस्थायी सडक पहुँच भएको जनसङ्ख्या २५००० पुगेको छ । कुल जनसंख्याको ७० प्रतिशत जनसंख्या एक घण्टाको दुरीमा यातायातको पहुँचभित्र छन् ।

सिंचाई सुविधाका लागि १६.९३ कि.मि. लामो सिंचाई कुलो र ३५ वटा सिंचाई आयोजना मार्फत सिंचाई विस्तार गरिएको छ । खेती योग्य मध्ये २८.७८ प्रतिशत जमीनमा मात्रै वषैभरि सिंचाई सुविधा उपलब्ध छ । सिंचाई नपुगेको तर सिंचाई पुऱ्याउन सकिने जमीन ३५.२१ प्रतिशत रहेको छ । कुल ९९ प्रतिशत परिवारमा जलविद्युत सुविधा पुगेको छ । गाउँपालिका भरीबाट २.५० प्रतिशत र ०.३६ प्रतिशत परिवारले क्रमशः वायो ग्याँस र सौर्य उर्जा प्रयोग गर्ने गर्दछन् । गाउँपालिकाका सबै वडामा सार्वजनिक शौचालयको विस्तार गर्ने योजना बनाइएको छ । ढल निकास तथा फोहरमैलाको व्यवस्थापनका बारेमा जनचेतना बढ्दै गएको छ ।

५.२ अवसर र चुनौती

बढ्दो साक्षरता दर, स्थानीयवासीको चेतनामा हुँदै गएको वृद्धि, वातावरण प्रति सचेत समुदायको निर्माण हुने क्रम बढ्दै जानु, पूर्वाधार निर्माणमा लगानी बढ्दै जानु यस क्षेत्रका प्रमुख अवसरहरु हुन् । सडक सञ्जालको विस्तार मार्फत कृषि उत्पादनको बजार सुनिश्चित गर्नु, प्रदेश स्तरबाट सडक सञ्जाल विस्तारको पहल गरिनु, समयमै सडक स्तरोन्नती गरी लागत घटाउनु यहाँका सवल पक्ष हुन् । वातावरण अनुकूल हुने गरी सडकको निर्माण गर्नु, सडक निर्माणका लागि बजेटको व्यवस्थापन गर्नु, समयमै सडक आयोजना सम्पन्न गर्नु, पक्की सडकको सञ्जाल विस्तार गर्नु चुनौतीपूर्ण भए पनि गाउँपालिकाको प्राविधिक शाखाले भौतिक निर्माण तथा व्यवस्थापनको नेतृत्व गर्दै आएको छ र गर्छ तर निर्माण सामग्री तथा निर्माण स्थलको टुङ्गो लगाउन र व्यवस्थापन गर्न चुनौतिपूर्ण छ । अहिले स्थानीय सेवाका इकाइहरु कहाँ राख्ने, खानेपानी तथा सडक व्यवस्थापनको विषय विवाद रहित कसरी बनाउने जस्ता सवालमा धेरै विमतिहरु छन् ।

५.३ क्षेत्रगत योजना, योजना अवधी र बजेट अनुमान

दिगो विकास लक्ष्य, पन्ध्रौं पञ्चवर्षिय योजना, बागमति प्रदेशको पहिलो पञ्चवर्षिय योजनाले नेपाललाई वि.सं. २१०० सम्ममा समृद्ध राष्ट्रको रुपमा रुपान्तरित हुने अपेक्षा सहित प्राथमिकता तोकेका छन् । उक्त राष्ट्रिय अभियानको परिपुरक हुदै मेलुङ गाउँपालिकालाई पनि समृद्ध बनाउने ध्येयले यसको पहिलो

आवधिक योजना तयार भएको छ । आवधिक योजनाको पूर्वाधार विकास अन्तर्गतका परियोजनाहरुका लागि आवश्यक पर्ने वित्तीय स्रोत निम्नानुसार हुने अनुमान गरिएको छ ।

५.४ आवास तथा बस्ती विकास

तालिका नं.५.४.१ आवास तथा बस्ती विकासका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	जोखिमयुक्त वस्तीहरुलाइ स्थानान्तरण गरी भौतिक पूर्वाधार युक्त वस्ती विकास गर्दै लगिने छ।	वस्ती विकास	२०७८□०७९-२०८०□०८१	३६३०३६०।९७	२००००००	-१६३०३६०।९७			
२	समृद्ध वडा निर्माणका लागि दीगो भौतिक संरचना उत्तरदायि समुदाय विकासमा जोड दिने।	वस्ती विकास	२०७८□०७९-२०८०□०८१	३६३०३६०।९७	२००००००	-१६३०३६०।९७			
३	जमिनको वर्गीकरण गर्दै आवासिय क्षेत्रको पहिचान गरी व्यवस्थीत बस्ती गुरु योजना बनाइ लागु गरिने छ।	वस्ती विकास	२०७८□०७९-२०८०□०८१	५४४५५४१।४५	३०००००	-२४४५५४१।४५			

५.५ सडक तथा यातायात

तालिका नं. ५.५.१ सडक तथा यातायातका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	सित्तली मेलुङ बुद्धचोक भैंसे सडक स्तरोन्नती गरी कालोपत्रे गर्ने	सडक स्तरोन्नती	२०७८□०७९-२०८०□०८१	१९३०५५४०।७३	६०००००००	५८०६९४४५९।३			
२	नयाँपुल पवटी डाँडाखर्क सडक स्तरोन्नती गरी कालोपत्रे गर्ने	सडक स्तरोन्नती	२०७८□०७९-२०८०□०८१	३२१७५९०।१२	१०००००००	९६७८२४०९।८८			
३	सत्येश्वर मार्ग (सिम्टे देखि थालडाँडा खुन्दुके भञ्ज्याङ्) स्तरोन्नती गरी कालोपत्रे गर्ने	सडक स्तरोन्नती	२०७८□०७९-२०८०□०८१	३२१७५९०।१२	१०००००००	९६७८२४०९।८८			
४	भ्याकुरे देवी मार्ग (रातोपाटी भ्याकुरे चरङ्गे सम्म) स्तरोन्नती गरी कालोपत्रे गर्ने	सडक स्तरोन्नती	२०७८□०७९-२०८०□०८१	३२१७५९०।१२	१०००००००	९६७८२४०९।८८			

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
५	काकलिङ बुद्धचोक मार्ग (मेलुङ मानेदेखि भञ्याङ सम्म)	सडक स्तरोन्नती	२०७८□०७९-२०८०□०८१	३२१७५९०।१२	१०००००००००	९६७८२४०९।८८			
६	गोलेगाउँ मार्ग (मालुखोला देखि धामीबारी सम्म) स्तरोन्नती गरी कालोपत्रे गर्ने	सडक स्तरोन्नती	२०७८□०७९-२०८०□०८१	३२१७५९०।१२	१०००००००००	९६७८२४०९।८८			
७	लामाटार मार्ग (चौतारापाखा आँगेटार देखि मालुखोला सम्म)	सडक स्तरोन्नती	२०७८□०७९-२०८०□०८१	३२१७५९०।१२	१०००००००००	९६७८२४०९।८८			
८	मेलुङ माने दुधिले भञ्याङ सडक योजना	सडक निर्माण	२०७८□०७९-२०८०□०८१	३२१७५९०।१२	१०००००००००	९६७८२४०९।८८			
९	भुमेथान मार्ग (मेलुङ माने देखि निकासी मिल्तीखोलासम्म)	सडक निर्माण	२०७८□०७९-२०८०□०८१	३२१७५९०।१२	१०००००००००	९६७८२४०९।८८			
१०	पौवा तिनपिप्ले सडक योजना	सडक निर्माण	२०७८□०७९-२०८०□०८१	३२१७५९०।१२	१०००००००००	९६७८२४०९।८८			
११	भञ्याङ, कल्लेरी, मालुखोला सडकको स्तरोन्नती गरी कालोपत्रे गर्ने	सडक स्तरोन्नती	२०७८□०७९-२०८०□०८१	१६०८७९५।०६	५०००००००	४८३९१२०४।९४			
१२	कर्कले, सत्तेश्वर, कात्तिके सडक निर्माण	सडक निर्माण	२०७८□०७९-२०८०□०८१	१६०८७९५।०६	५०००००००	४८३९१२०४।९४			
१३	शिवालय, देउराली, चैतेघाट सडक निर्माण	सडक निर्माण	२०७८□०७९-२०८०□०८१	९६५२७७।०४	३०००००००	२९०३४७२२।९६			
१४	ठाडे देखि वडा कार्यालय हुदै भन्ज्याङ सम्मको सर्वयाम सडक विस्तार	सडक निर्माण	२०७८□०७९-२०८०□०८१	१६०८७९।५१	५००००००	४८३९१२०।४९			
१५	वडा भित्रका सडक सञ्जालको सर्वयाम स्तरोन्नती गर्ने	सडक स्तरोन्नती	२०७८□०७९-२०८०□०८१	१६०८७९५।०६	५०००००००	४८३९१२०४।९४			
१६	मालुखोला-धनुके-गोले गाउँ-बुद्ध चोक हुदै जुके-लहरे हुदै शैलुङ्ग जाने सडकको सर्वयाम स्तरोन्नती	सडक स्तरोन्नती	२०७८□०७९-२०८०□०८०	३२१७५९।०१	१०००००००	९६७८२४०।९९			
१७	जुके-शहरे-रमिते-भञ्ज्याङ जाने सडकको सर्वयाम स्तरोन्नती	सडक स्तरोन्नती	२०७८□०७९-२०८०□०८१	१६०८७९५।०६	५०००००००	४८३९१२०४।९४			
१८	काउले-सोती ओडारे-बुतेनी-आरु खर्क-महादेव थान सडकको सर्वयाम स्तरोन्नती	सडक स्तरोन्नती	२०७८□०७९	३२१७५९।०१	१०००००००	९६७८२४०।९९			

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१९	हल्दार टोल-कोपिला-जामुने-शुँगुरे महादेव थान सडक सर्वयाम स्तरोन्नती	सडक स्तरोन्नती	२०७८□०७९	१६०८७९।५१	५००००००	४८३९१२०।४९			
२०	महादेव थान-पाखे डाडाँ-दोभान खोला सडक सर्वयाम सडक स्तरोन्नती	सडक स्तरोन्नती	२०७८□०७९	३२१७५९।०१	१०००००००	९६७८२४०।९९			
२१	छापपैंया खेत काफ्ले सडक	सडक स्तरोन्नती	२०७८□०७९	१६०८७९।५१	५००००००	४८३९१२०।४९			
२२	त्रिमावि सडक	सडक स्तरोन्नती	२०७८□०७९	१६०८७९।५१	५००००००	४८३९१२०।४९			
२३	सल्ले डाडाँ निगुरे सडक	सडक स्तरोन्नती	२०७८□०७९-२०८०□०८१	३२१७५९।०१	१०००००००	९६७८२४०।९९			
२४	हिले काउले सडक	सडक स्तरोन्नती	२०७८□०७९	१६०८७९।५१	५००००००	४८३९१२०।४९			

५.६ सिंचाई

तालिका नं. ५.६.१ सिंचाईका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	धान खेति हुने खेतहरुको लागि सिंचाईको प्रवन्ध गर्दै लगिने छ		२०७८□०७९-२०८०□०८१	२१६०४३९।२५	५०००००००	४९७३९५६०।७५			
२	लड्केखोला बगुवा सिंचाई आयोजना		२०७८□०७९-२०८०□०८०	४३२०८७।८५	१०००००००	९५६७९१२।१५			
३	घ्याङखोला सिंचाई आयोजना (ठुली बेँशी)		२०७८□०७९	४३२०८७।८५	१०००००००	९५६७९१२।१५			
४	घ्याङखोला सिंचाई आयोजना (मेलुङ १ पवटी)		२०७८□०७९-२०८०□०८०	८६४१७५७।०१	२०००००००	१९१३५८२४३			
५	तामाकोशी सित्तली बेशी आयोजना		२०७८□०७९	४३२०८७।८५	१०००००००	९५६७९१२।१५			
६	सातधारे सिंचाई आयोजना मेलुङ ४		२०७८□०७९	२१६०४३।९२	५००००००	४७८३९५६।०८			
७	फड्केखोला नौसय बेशी सिंचाई आयोजना		२०७८□०७९-२०८०□०८०	४३२०८७।८५	१०००००००	९५६७९१२।१५			
८	घ्याङखोला टारीखेती सिंचाई आयोजना		२०७८□०७९	२१६०४३।९२	५००००००	४७८३९५६।०८			
९	लड्केखोला बाँशबोट सिंचाई आयोजना		२०७८□०७९	२१६०४३।९२	५००००००	४७८३९५६।०८			
१०	अरले सिंचाई आयोजना		२०७८□०७९-२०८०□०८०	२१६०४३।९२	५००००००	४७८३९५६।०८			
११	घ्याङखोला सिंचाई आयोजनको DPR गरी पूर्ननिर्माण गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	४३२०८।७८	१००००००	९५६७९१।२२			
१२	एयस लिफ्टीङ माध्यमबाट अँधेरी खोलाको पानी सिम्टे सम्म ल्याउनका लागि DPR गरी योजना अगाडि बढाउने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	४३२०८।७८	१००००००	९५६७९१।२२			
१३	अँधेरी सिस्ने खोला अमाले मट्टी टार सिंचाई आयोजना		२०७८□०७९	२१६०४३।९२	५००००००	४७८३९५६।०८			
१४	अँधेरी, कमेरे, काभ्रेखोला सिंचाई आयोजना		२०७८□०७९	२१६०४३।९२	५००००००	४७८३९५६।०८			

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१५	सर्वयाम सिंचाई सुविधा उपलब्ध गराइ कृषि उत्पादन तथा उत्पादकत्व बढाउने खालका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	४३२०८७।८५	१०००००००	९५६७९१२।१५			
१६	भाटाघारी सिंचाई आयोजना DPR गरी पुनर्निमाण गर्ने		२०७८□०७९	४३२०८।७८	१००००००	९५६७९१।२२			
१७	घ्याङखोला टाहार खेत जाने माथिल्लो कुलो DPR सहित पुनर्निमाण गर्ने		२०७८□०७९	४३२०८।७८	१००००००	९५६७९१।२२			
१८	रिठ्ठे छाँगो सिंचाई आयोजनाको पुनर्निर्माण गर्ने		२०७८□०७९	१२९६२६।३५	३०००००	२९७०३७३।६५			
१९	च्यासेघारी मुहान सिंचाई आयोजना निर्माण गर्ने		२०७८□०७९	१२९६२६।३५	३०००००	२९७०३७३।६५			
२०	सवै खेति योग्य जमिनमा सिंचाई सुविधा पुर्याइने छ ।		२०७८□०७९-२०८०□०८१	४३२०८७।८५	१०००००००	९५६७९१२।१५			
२१	बुङथली सिंचाई आयोजना		२०७८□०७९	८६४१७५।७	२०००००००	१९१३५८२४।३			
२२	गंगा जमुना सिंचाई आयोजना		२०७८□०७९	२१६०४३।९२	५०००००	४७८३९५६।०८			
२३	ठुटे पिपल रुख मुनी धनुके सिंचाई आयोजना		२०७८□०७९	२१६०४३।९२	५०००००	४७८३९५६।०८			
२४	शैलुङ्ग फेदी-हिले सिंचाई आयोजना		२०७८□०७९	१२९६२६।३५	३०००००	२९७०३७३।६५			
२५	केशर पानी-चौरी खोला-काउले सिंचाई आयोजना		२०७८□०७९	८६४१७।५७	२०००००	१९१३५८२।४३			
२६	शल्ले घट्ट खोला-जामुने-हरिसिद्धि पाखर्क सिंचाई आयोजना		२०७८□०७९	८६४१७।५७	२०००००	१९१३५८२।४३			
२७	मंसिरे खोला-भांगे चौर-पनित-साँखिने सिंचाई आयोजना		२०७८□०७९	८६४१७।५७	२०००००	१९१३५८२।४३			
२८	मंसिरे खोला-कुडुले खेत सिंचाई आयोजना		२०७८□०७९	८६४१७।५७	२०००००	१९१३५८२।४३			
२९	पैंयाखेत बाँसघारी, दियाले सिंचाई आयोजना		२०७८□०७९	२१६०४३।९२	५०००००	४७८३९५६।०८			
३०	फड्के खोलो मुलकुलो सिंचाई आयोजना		२०७८□०७९-२०८०□०८१	२१६०४३।९२	५०००००	४७८३९५६।०८			

५.७ विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा

तालिका नं. ५.७.१ विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जाका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	वैकल्पिक उर्जाको उपयोग गरी सडक बत्ती जडान गर्ने कार्यलाइ अभियानका रुपमा सञ्चालन गर्ने	वैकल्पिक उर्जाको पहुँच	२०७८□०७९-२०८०□०८१	२२११९२२।०६	१०००००००	७७८८०७७।९४			
२	आवश्यकताका आधारमा लिफ्ट सिंचाई योजना सञ्चालन गर्ने	सिंचाई सञ्चालन	२०७८□०७९-२०८०□०८१	४४२३८४४।१२	२०००००००	१५५७६१५५।८८			
३	उज्यालो मेलुङ अभियान अन्तरर्गत वडाका महत्वपूर्ण मठ मन्दिर, विद्यालय तथा टोल वस्तीमा सौर्य बत्ती जडान कार्यक्रम लाई बढावा दिने	विद्युतको पहुँच	२०७८□०७९-२०८०□०८१	२२११९२२।०६	१०००००००	७७८८०७७।९४			
४	ग्रामिण विद्युतिकरणमा नाङ्गा तारहरुलाई विस्थापीत गर्दै सुरक्षित कालो तार मार्फत सुरक्षित विद्युतीकरणमा जोड दिने	विद्युतको पहुँच	२०७८□०७९-२०८०□०८१	११०५९६१।०३	५००००००	३८९४०३८।९७			
५	गोवर ग्याँस तथा सौर्य उर्जालाई अधिकतम प्रयोग गर्ने खालका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने	वैकल्पिक उर्जाको पहुँच	२०७८□०७९	४४२३८४।४१	२००००००	१५५७६१५।५९			

५.८ सञ्चार तथा सूचना प्रणाली

तालिका नं. ५.८.१ सञ्चार तथा सूचना प्रणालीका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	स्मार्ट गा पा स्मार्ट वडा अभियान सञ्चालन गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	५२५०५२।२	१०००००००	९४७४९४७।८			

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
२	वडा, विद्यालय लगायत सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाइ भरपर्दो इन्टरनेट मार्फत डिजिटल सेवा प्रवाहलाइ सार्वजनिक तथा सरलीकरण गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	५२५०५२।२	१०००००००	९४७४९४७।८			
३	वडा लगायत वडा स्तरमा सञ्चालीत सार्वजनिक सेवाहरुलाइ डिजिटाइजेशन गरी सो को सार्वजनिक र सर्बसाधारणको पहुँचमा अभिवृद्धि गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	१०५०१०।४४	२००००००	१८९४९८९।५६			

५.९ ढल निकास, फोहरमैला प्रशोधन पूर्वाधार

तालिका नं. ५.९.१ ढल निकास, फोहोरमैला प्रशोधन पूर्वाधार

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	ग्रामिण तथा बजार क्षेत्रबाट उत्सर्जन हुने फोहरलाइ व्यवस्थापन गर्न ल्याण्डफिल्ड साइटको व्यवस्थापन गरिने छ।		२०७८□०७९-२०८०□०८१	९२४०९१८।८३१	१००००००	(८२४०९१८।८३१			

५.१० सार्वजनिक निर्माण

तालिका नं. ५.१०.१ सार्वजनिक निर्माणका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	संस्थागत तथा सार्वजनिक निर्माणलाई आवश्यकताका आधारमा व्यवस्था गरिने छ।		२०७८□०७९-२०८०□०८१	८०१२३५।७३६८	१०००००००	९१९८७६४।२६३			

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
२	पवटीको वडा कार्यालय भैरहेको जिर्ण भवनलाई भत्काइ नयाँ संरचना निर्माण गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	८०१२३५।७३६८	१०००००००	९१९८७६४।२६३			
३	जेष्ठग्रामको निर्माण तथा सञ्चालन गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	१६०२४७।१४७४	२००००००	१८३९७५२।८५३			
४	पार्कको निर्माण गरी सञ्चालन गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	१६०२४७।१४७४	२००००००	१८३९७५२।८५३			
५	सामुदायिक तथा सहकारी भवनहरुको निर्माण गर्दै जाने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	४००६१७।८६८४	५००००००	४५९९३८२।१३२			
६	वडा कार्यालयको नयाँ भवन निर्माण		२०७८□०७९-२०८०□०८१	८०१२३५।७३६८	१०००००००	९१९८७६४।२६३			
७	सरस्वती वाल विकास केन्द्रको नयाँ भवन निर्माण		२०७८□०७९-२०८०□०८१	८०१२३।५७३६८	१००००००	९१९८७६।४२६३			
८	ऐसेलु चौरमा (पुरानो गाविस भवन छेउ) म्एच गरी पार्कको निर्माण गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	८०१२३।५७३६८	१००००००	९१९८७६।४२६३			
९	संस्थागत तथा सार्वजनिक निर्माणलाई आवश्यकताका आधारमा व्यवस्था गरिने छ।		२०७८□०७९-२०८०□०८१	१६०२४७।१४७४	२००००००	१८३९७५२।८५३			
१०	जेष्ठग्रामको निर्माण तथा सञ्चालन गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	८०१२३५।७३६८	१०००००००	९१९८७६४।२६३			
११	सामुदायिक तथा सहकारी भवनहरुको निर्माण गर्दै जाने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	६००९२६।८०२६	७५०००००	६८९९०७३।१९७			
१२	मठ मन्दिर, गुम्वाहरुको जिर्णोद्धार गर्दै जाने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	८०१२३५।७३६८	१०००००००	९१९८७६४।२६३			

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१३	मेलुङ्ग बजार रहेको सार्वजनिक जग्गामा म्एच गरी धर्मशालाको निर्माण गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	८०१२३५।७३६८	१०००००००	९१९८७६४।२६३			
१४	निकासी हिल्सा गुम्वाको म्एच गरी गुम्वाको स्थाइ संरचनाको निर्माण गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	२४०३७०।७२१	३००००००	२७५९६२९।२७९			
१५	पार्कको निर्माण गरी सञ्चालन गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	२४०३७०।७२१	३००००००	२७५९६२९।२७९			

परिच्छेद ६: वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

६.१ पृष्ठभूमि

स्वस्थ जीवनशैलीका लागि स्वच्छ वातावरण र जलवायु अनुकूल गतिविधिको आवश्यकता पर्दछ । रासायनिक पदार्थ र विषादीको न्यून प्रयोग, वातावरणमैत्री पूर्वाधारको विकास एवं प्राकृतिक स्रोतको प्रयोग मार्फत स्वच्छ वातावरणको सुनिश्चितता गर्न सकिन्छ । मेलुङको ५० प्रतिशतभन्दा बढी क्षेत्रफल वनले ढाकिनु वातावरण संरक्षणका दृष्टिकोणले महत्त्वपूर्ण मानिन्छ ।

मेलुङको गाउँपालिकाको आधाभन्दा बढी क्षेत्रफल (५२.०७ %) वनले ओगटेको छ । दिगो वन व्यवस्थापन र उपयोगमा १९६९ घरधुरीको पहुँच पुगेको छ । वार्षिक ४.६७ मे.टन उच्च मूल्यका जडीबुटी र गैरकाष्ठ वन पैदावारको उत्पादन हुने गरेको छ । कुल वन क्षेत्र मध्ये २२०८ हेक्टर वनक्षेत्रफल समुदायबाट व्यवस्थापन गरिएको छ । मेलुङ भएर बग्ने तामाकोशी नदी, फड्के खोला, घ्याङ खोला, लड्के खोला लगायतका खोलाहरु एवं भेडपु पोखरी जस्ता अन्य पोखरीहरुको सही सदुपयोग गर्न सकेमा मेलुङमा खानेपानी र सिंचाई सुविधाको सहज पहुँच विस्तार गर्न सकिने अवस्था विद्यमान छ ।

मेलुङ गाउँपालिकाले पनि बाढी पहिरो तथा नदी व्यवस्थापन मार्फत सम्भावित जोखिमयुक्त परिवारको संरक्षण गर्ने जमर्को गरेको छ । ०.१५ कि.मि. तटबन्धको निर्माण गरिएको छ भने १८ स्थानमा पहिरो रोकथामको लागि पहल गरिएको छ । यातायातको व्यवस्थित विकास तथा प्रदूषण मापदण्डको निर्धारण नभएका कारण सवारीजन्य प्रदूषणको नियन्त्रण हुन सकेको छैन । साथै मेलुङ चट्याङ, बाढी पहिरो लगायतका प्राकृतिक विपत्तिबाट अछुतो रहन सकेको छैन ।

६.२ अवसर रचुनौती

दिगो वन व्यवस्थापन र उपयोगमा समुदायको पहुँच बढ्दै जानु, वन आधारित उद्योगको स्थापना तथा विकास मार्फत रोजगारीको सिर्जना गर्नु, भौगोलिक अवस्थिति र चेतनाको कमीका कारण उपलब्ध जलस्रोत तथा जलाधार क्षेत्रको संरक्षण एवं उपयोग चुनौतीपूर्ण देखिन्छ । चेतनाको कमी एवं चोरी शिकारीका कारण जैविक विविधता संरक्षणमा चुनौती थपिएको छ ।

विपद पूर्वानुमानका लागि आधुनिक प्रविधिको प्रयोग गर्नु, उद्धार टोलीलाई उद्धारका आधुनिक सामग्रीको व्यवस्था गर्नु, व्यवस्थित बस्ती विकास गर्नु यस क्षेत्रका चुनौतीहरु हुन् । भूमिमा विषादी प्रयोगमा कमी ल्याउनु, वातावरण मैत्री भौतिक पूर्वाधारको निर्माण गर्नु, गाउँपालिकाको बस्ती वरपर हरियाली प्रवर्द्धन गर्नु, यस क्षेत्रका चुनौतीहरु हुन् ।

६.३ क्षेत्रगत योजना, योजना अवधी र बजेट अनुमान

सीमित स्रोत साधन, असिमित आवश्यकता, बिषम भौगोलिक स्थिति, सामाजिक तथा आर्थिक विसमताहरु छन् । स्थानीय नागरिकहरुका चाहना प्राथमिकता र आवश्यकताहरु पनि फरक फरक छन् । योजना तयारीको क्रममा स्थानीय वासिहरुसंग भएका समूह छलफल, वडा र पालिका स्तरका

भेला, विज्ञसंग भएका विशेष कुराकानी आदिका आधारमा योजना छनौट गरिएका छन् । योजना अवधी, योजनाको लागत, लाभान्वित घरधुरी समेतलाइ प्रथमिकतामा राखेर तयार गरिएका योजनहरुका लागि आवश्यक पर्ने बजेट अनुमान गरिएको र बजेट अनुमान गर्दा विगतको बजेट प्रवृत्तिका आधारमा हुने अनुमानित रकम र अहिलेको सामान्य लागत अनुमान गरी दुबै अंक राखिएका छन् ।

६.४ वन विकास तथा व्यवस्थापन

तालिका नं. ६.४.१ वन विकास तथा व्यवस्थापनका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	सामुदायिक वन लगायत सवै खालको वनको व्यवस्थापन तथा नियमन गरिने छ साथै सरकारी वन र अन्य वनको सिमांकन गरिने छ।	वन व्यवस्थापन गर्ने	२०७८□०७९-२०८०□०८१	१४१०२५४।४७	३००००००	१५८९७४५।५३			
२	नर्सरीको स्थापना गरी सामुदायिक वन, सरकारी वन क्षेत्र तथा सडक क्षेत्रमा बहु वर्षिय, बहु उपयोगी बृक्षारोपण तथा संरक्षणका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने	वन क्षेत्र विस्तार	२०७८□०७९-२०८०□०८१	९४०१६९।६४६६	२००००००	१०५९८३०।३५३			
३	वन क्षयिकरणलाई रोकथामका लागि वन उपभोक्ता समितिको क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	९४०१६९।६४६६	२००००००	१०५९८३०।३५३			
४	हाल संरक्षणमा रहेका सामुदायिक, निजी वनहरुबाट हुने कार्वन संचितिकरणको एकिन गरी सो को व्यापारका लागि पहल गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	९४०१६९।६४६६	२००००००	१०५९८३०।३५३			
५	सामुदायिक वन लगायत सवै खालको वनको व्यवस्थापन तथा नियमन गरिने छ साथै सरकारी वन र अन्य वनको सिमांकन गरिने छ।		२०७८□०७९-२०८०□०८१	९४०१६९।६४६६	२००००००	१०५९८३०।३५३			
६	जमिनको बर्गीकरणको आधारमा नीजि सामुदायिक क्षेत्रमा बहु वर्षे बहु उद्धेशिय व्यवस्थापन गरीने छ		२०७८□०७९-२०८०□०८१	४७००८४।८२३३	१००००००	५२९९१५।१७६७			

६.५ जलाधार तथा जैविक विविधता संरक्षण्

तालिका नं.६.५.१ जलाधार तथा जैविक विविधता संरक्षणका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	पोखरी, खानेपानीको मुहान, जलाधार क्षेत्र, सिमसार क्षेत्रको संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गरिने छ ।		२०७८□०७९-२०८०□०८१	५५५२८७।६९७५	५००००००	४४४४७१२।३०२			
२	अँधेरी तथा घ्याङ खोला जलाधार क्षेत्रको उचित संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गरी जैविक विविधता तथा पानीको मुहानको संरक्षण गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	२२२११५।०७९	२००००००	१७७७८८४।९२१			
३	रिठ्ठे छाँगा र लामा छाँगाको संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गरी जैविक विविधता जोगाउने खालका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	२२२११५।०७९	२००००००	१७७७८८४।९२१			
४	च्याने काउले पानी पोखरी, डाडाँगाउँ साहु टोल पोखरी संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	२२२११५।०७९	२००००००	१७७७८८४।९२१			
१५	जलाधार तथा जैविक विविधताको संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गर्न आवश्यक कार्य योजना बनाइ लागु गरिने छ ।		२०७८□०७९-२०८०□०८१	५५५२८७।६९७५	५००००००	४४४४७१२।३०२			
६	भेड्पु पोखरी, काली पोखरी, फड्के खोला, दम्बुवा खोला, लड्के खोला जलाधार क्षेत्रको उचित संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गरी जैविक विविधता तथा पानीको मुहानको संरक्षण गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	५५५२८७।६९७५	५००००००	४४४४७१२।३०२			
७	सातधारे, झिल्के धारा, सिस्नेघारी, अरले मुहान, साङला देवी खानेपानी मुहान, सराङथली ठुलो खोला वतासे खाने पानी मुहानको संरक्षण गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	१११०५७५।३९५	१०००००००	८८८९४२४।६०५			
८	औंले खोला जलाधार क्षेत्रको उचित संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गरी जैविक विविधता तथा पानीको मुहानको संरक्षण गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	२२२११५।०७९	२००००००	१७७७८८४।९२१			
९	भर्याङ खोला क्षेत्रको उचित संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गरी जैविक विविधता तथा पानीको मुहानको संरक्षण गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	२२२११५।०७९	२००००००	१७७७८८४।९२१			

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१०	मंसिरे खोला क्षेत्रको उचित संरक्षण तथा सम्बर्द्धन गरी जैविक विविधता तथा पानीको मुहानको संरक्षण गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	२२२११५।०७९	२००००००	१७७७८८४।९२१			
११	फड्के खोला जलाधार संरक्षण गरी जैविक विविधता तथा पानीका मुहानहरुको संरक्षण गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	३३३१७२।६१८५	३००००००	२६६६८२७।३८१			

६.६ वातावरण संरक्षण तथा प्रदूषण नियन्त्रण

तालिका नं. ६.६.१ वातावरण संरक्ष्ँण तथा प्रदुषण नियन्त्रण

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	डढेलो नियन्त्रण, परम्परागत रुपमा बुकमा पोल्ने कार्यलाइ निरुत्साहित गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	८०७६९१।१९६४	३००००००	२१९२३०८।८०४			
२	जैविक उत्पादन लाइ बढावा दिइ वातावरण संरक्षण तथा प्रदुशण नियन्त्रण गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	८०७६९१।१९६४	३००००००	२१९२३०८।८०४			
३	वडा भित्र यत्रतत्र फालिएका प्लाष्टिक तथा काँच, सिसाको टोल विकास समिति मार्फत संकलन गरी उचित स्थानमा व्यवस्थापन गर्दै प्लाष्टिक मुक्त वडाको घोषणा गरी Make Melung Clean and green अभियान सञ्चालन गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	८०७६९१।१९६४	३००००००	२१९२३०८।८०४			
४	वातावरण संरक्षणलाइ प्राथमिकतामा राख्दै प्रदुषण नियन्त्रणको कार्य योजना बनाइ लागु गरिने छ।		२०७८□०७९-२०८०□०८१	५३८४६०।७९७६	२००००००	१४६१५३९।२०२			

६.७ जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा न्यूनीकरण

तालिका नं. ६.७.१ जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा न्यूनीकरणका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	जलावयू परिवर्तनका नकरात्मक असर तथा प्रभाव सम्बन्धी आम सचेतीकरण गर्दै त्यसबाट बच्नको लागि पालिका स्तरीय अनुकुलनका योजनाहरु तय गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	८०७६९१।१९६४	३००००००	२१९२३०८।८०४			
२	जलावयू परिवर्तनका नकरात्मक असर तथा प्रभावलाई मध्यनजर गर्दै गा पा क्षेत्रभित्र वर, पिपल, स्वमी, रुद्राक्ष्य, ओखर आदि बोटविरुवाहरु सार्वजनिक स्थलमा बृक्षारोपण गरिने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	१३४६१५१।९९४	५००००००	३६५३८४८।००६			
३	जलावयू परिवर्तनका नकरात्मक असर तथा प्रभाव सम्बन्धी आम सचेतीकरण गर्दै त्यसबाट बच्नको लागि वडा स्तरीय अनुकुलनका योजनाहरु तय गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	८०७६९१।१९६४	३००००००	२१९२३०८।८०४			

६.८ पहिरो तथा भूक्षय नियन्त्रण

तालिका नं. ६.८.१ पहिरो तथा भूक्षय नियन्त्रणका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	डोजर प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्दै लगिने छ ।		२०७८□०७९-२०८०□०८१	१२६०२२।७३९९	२००००००	१८७३९७७।२६			
२	पहिरो तथा भुक्षय नियन्त्रणका बायो इ(		२०७८□०७९-	३१५०५६।८४९७	५००००००	४६८४९४३।१५			

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
	न्जनियरीङ्ग जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने		२०८०□०८१						
३	भालुस्वाँरा, अँधेरी खोला कटान, रहेले पैरो, विसौना पैरा, बाखेछाप पैरा, पिपल डाडाँ पैरो, भदौरेको पैरो, चिलाउने चउर खोलको पैरो, सल्ले डाडाँ पैरो, झोलुङ्गे पैरो स्थानहरुमा नदि कटान नियन्त्रण गरी वस्ती तथा खेति योग्य जमिनको संरक्षण गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	६३०११३।६९९३	१०००००००	९३६९८८६।३०१			
४	बसेरी पहिरो, चुचे पहिरो, लामा डाडाँ उर्लिने पहिरो, कल्लेरी पहरा मुनी पहिरो, बाँसबोटे डुडाकी काली पहिरो नियन्त्रण गरी वस्ती तथा खेति योग्य जमिनको संरक्षण गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	३१५०५६।८४९७	५००००००	४६८४९४३।१५			
५	पहिरो नियन्त्रणका लागि आवश्यक कार्य योजना बनाइ लागु गरिने छ साथै भु संरक्षण निति अवलम्वन गरिने छ ।		२०७८□०७९-२०८०□०८१	३१५०५६।८४९७	५००००००	४६८४९४३।१५			
६	माथिल्लो डम्वुवा भस्मे पाखा गगतेपाखा पीपलबोट लाकुरीबोट चोत्रेधारा अरले बहिकाट भीम मा.वि वडा कार्यालय कालिखोला गहिरी खेत चित्रे फड्के बाविया खर्क पहिरोको रोकथाम तथा नियन्त्रण गरी वस्ती तथा खेती योग्य जमिनको संरक्षण गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	३१५०५६।८४९७	५००००००	४६८४९४३।१५			
७	दाँथे, जामुने, ऐरालु, बडारेको पैरो रोकथाम तथा नियन्त्रण गरी वस्ती तथा खेति योग्य जमिनको संरक्षण गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	३१५०५६।८४९७	५००००००	४६८४९४३।१५			
८	कात्तिके घारापाखा, केराघारी, निकासी, सिमपाखाको पहिरोको रोकथाम तथा नियन्त्रण गरी वस्ती तथा खेति योग्य जमिनको सरक्षण गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	३१५०५६।८४९७	५००००००	४६८४९४३।१५			

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
९	तामाकोशी नदिले कटान गरी जोखिममा रहेको ज्यामिरे, सित्तली मिल्तीखोलाले कटाने गरेको मिल्ती बजार, फड्के खोलाले कटान गरेको उर्लिने, फड्के बेशी जस्ता स्थानहरुमा नदि कटान नियन्त्रण गरी वस्ती तथा खेति योग्य जमिनको सरक्षण गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	३१५०५६।८४९७	५००००००	४६८४९४३।१५			

६.९ विपद सचेतना, उ□र तथा पुनःस्थापना

तालिका नं. ६.९.१ विपद सचेतना, उद्धार तथा पूनःस्थापनाका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	विपद सचेतिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने		२०७८/०७९-२०७९/०८०	१६९२३०५।३६४	२००००००	३०७६९४।६३६१			
२	विपद सम्बन्धी अभिमुखीकराण गर्दै समुदायमा आधारीत विपद जोखिम न्यूनिकरण योजना निर्माण, कार्यान्वयन गर्ने		२०७८/०७९-२०७९/०८०	१६९२३०५।३६४	२००००००	३०७६९४।६३६१			
३	विपद सुरक्षित स्थानहरुको पहिचान गरी समुदाय द्धारा व्यवस्थीत सुरक्षित स्थानको निर्माण तथा सञ्चालन		२०७८/०७९-२०७९/०८०	१६९२३०५।३६४	२००००००	३०७६९४।६३६१			
४	विपद सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिने । विपद पश्चात उद्धारका लागि आवश्यक व्यवस्था गरिने साथै पुनर्स्थापना केन्द्र निर्माण गरिने छ ।		२०७८/०७९-२०७९/०८०	८४६१५२।६८१९	१००००००	१५३८४७।३१८१			

परिच्छेद ७: लोकतन्त्र, सुशासन तथा शान्ति सुरक्षा

७.१ पृष्ठभूमि

गाउँपालिकाको आर्थिक तथा सामाजिक विकासमा संस्थागत नेतृत्व दिन संस्थागत विकासलाई क्षेत्रगत विकासको माध्यम बनाउने प्रयास गरेको छ । सोही बमोजिम आधार वर्षमा २२ वटा सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिलाई तालिम प्रदान गरिएको छ भने ४१ वटा कृषक समूह, ९ वटा महिला कृषक समूह, एउटा दलित समूह, २ वटा सिंचाई समूह र ७२ वटा बचत समूहको प्रवर्द्धन गरिएका छन् । योजना अवधीमा यस्ता कार्यले निरन्तरता पाउनु पर्ने मान्यता छ । स्वास्थ्य ऐन, शिक्षा ऐन, सहकारी ऐन, स्वास्थ्य ऐनको निर्माण गरी लागु गरिएको छ । यद्यपि अन्य क्षेत्रगत नीति, ऐन तथा कानुनको निर्माण हुन सकेको छैन । क्षेत्रगत समूह र संघसंस्थाले उल्लेख्य भूमिका निर्वाह गरेका छन् । स्थानीय गतिविधिमा स्थानीय स्तरमै निर्माण गरिएका टोल विकास समिति, युवा क्लब आदिको चासो बढ्दै गएको छ ।

लोकतन्त्रको रक्षा र सुशासनाका लागि शान्ति सुरक्षा कायम गर्नु अत्यावश्यक मानिन्छ । गाउँपालिकाको जनताबीच एकता र सौहार्दता कायम राख्न, गाउँपालिकामा स्वतन्त्ररुपमा हिड्डुल गर्न र आय आर्जनका क्रियाकलापमा संलग्न हुन शान्ति सुरक्षाको ग्यारेन्टी हुनु पर्दछ । मेलुङमा शान्ति सुरक्षा कायम गर्न यथासक्य प्रयास गरिएको छ । स्थानीय तहमा गरिब तथा असहायलाई कानुनी सहायता प्रदान गर्ने अभियान सञ्चालन गरिएको छ ।

७.२ अवसर र चुनौती

संविधानको धारा २१७ ले स्थानीय विवाद मिलाउन र पीडितको अधिकार रक्षाका लागि स्थानीय तहमा एक न्यायिक समिति रहने व्यवस्था गरेको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ४६ ले गाउँपालिकाका उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा न्यायिक समिति गठन हुने र उक्त समितिले यही ऐनको दफा ४७ को उपदफा (१) ले तोकेका विवाद निरुपण गर्न सक्ने र अन्य विवादमा मेलमिलापको माध्यमबाट न्याय सम्पादन हुने व्यवस्था गरेको छ । अधिकारका बारेमा नागरिक शिक्षा र चेतना प्रसारका कार्य पनि निरन्तर चलेका छन् तर पनि कार्यान्वयनको तहमा प्रसस्त चुनौतिहरु छन् ।

क्षेत्रगत समूह तथा संस्थाको जनशक्ति विकास गरी रोजगारी तथा स्थानीय उद्यमको विकास गर्ने प्रचुर सम्भावना देखिन्छ । तर सो कार्यका लागि पर्याप्त बजेटको व्यवस्था गर्नु, स्थानीयमा चेतनाको स्तर बढाउनु, सबै क्षेत्रका जनशक्तिको समान विकास गर्नु चुनौतीपूर्ण देखिन्छ । विद्यमान सूचना प्रविधिको सदुपयोग गरि स्थानीय सरकारहरुबाट हुने गरेका राम्रा अभ्यासहरुको अनुसरण गर्न र नराम्रा कार्यलाई दुरुत्साहन गर्न सकिने अवस्था छ । जनताको दैलोमा नै स्थानीय सरकार उभिएकाले आएका गुनासो तत्काल सम्बोधनगरी जनताको मन जित्ने वातावरण बन्दै गएको छ । आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली विकास गरि लागु गर्न सकिने । आवश्यक सुरक्षा संयन्त्र बनाएर लागु गर्न सक्ने । जन प्रतिनिधि र कर्मचारीको बीचमा विचार बाझिन सक्ने र यसको असर सेवा प्रवाहमा हुन सक्ने ।

भौतिक विकास, सामाजिक विकास तथा आर्थिक विकासको संस्थागत नेतृत्व र अगुवाई पनि विगतका उपलब्धिहरुलाई व्यवस्थित गर्दै भावी आर्थिक तथा सामाजिक रुपान्तरणका लागि वस्तुपरक र ठोस कार्य गर्दै जानु हो । अर्को तर्फ विकास प्रक्रिया फरक धारणा, जटिल विषय वस्तुहरुलाई सर्वमान्य ढाँचा भित्र राखिनु राम्रो हुन्छ । नत्र विगतका उपलब्धिहरुले भावी परिवर्तनका सहायक नबन्न सक्छन् । सार्वजनिक कार्यको नियमन गर्न गाउँपालिका अधिकार प्राप्त छ यति हुँदाहुदै पनि सार्वजनिक कार्य विवाद रहित र लाभकारी बनाउन चुनौतिहरु छन् ।

७.३ क्षेत्रगत योजना, योजना अवधी र बजेट अनुमान

वि.सं. २०७२ को संविधान स्थानीय तह क्षेत्र निर्धारण आयोग २०७३, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन २०७४ जस्ता नितीगत र कानुनी प्रावधानले स्थानीय तह अधिकार सहितको स्थानीय कार्यपालिकाबाट परिचालित हुने संयन्त्र बनेको छ । स्थानीय पालिकाहरु आन्तरिक क्षमता र प्रदेश तथा संघबाट प्राप्त हुने अनुदान परिचालन गरी स्थानीयता सुहाउँदो विकासको ढाँचा तयार गरी लागु गर्न सक्षम छन् । मेलुङ गाउँपालिकाले यिनै अधिकार प्रयोग गरी पालिकाका सबै कृयाकलापहरुमा समान पहुँच, पारदर्शिता, जवाफदेहिता र दिगो आर्थिक तथा सामाजिक रुपान्तरणका लागि आवश्यक पर्ने प्राथमिकता प्राप्त परियोजनाहरु र ति परियोजनाहरुको लागि आवश्यक पर्ने वित्तीय स्रोत सहितको अनुमानित लागत निम्नानुसारको रहने प्रस्ताव गरिएको छ ।

७.४ सार्वजनिक तथा सामुदायिक नेतृत्व विकास

तालिका नं. ७.४.१ सार्वजनिक तथा सामुदायिक नेतृत्व विकास

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	सार्वजनिक तथा सामुदायिक नेतृत्व विकासका लागि व्यक्तिगत तथा सामुहिक नेत्तृत्व सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ।		२०७८□०७९-२०८०□०८१	५४३४००८।०५	३००००००	-२४३४००८।०५			

७.५ नीति तथा कानुन तर्जुमा

तालिका नं. ७.५.१ नीति तथा कानुन तर्जुमाका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/सह कारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	विद्यमान आवश्यकताका आधारमा निति नियमको तर्जुमा गरिने छ		२०७८□०७९-२०८०□०८१	१३५८५०२।०१	२००००००	६४१४९७।९९			
२	स्थानीय सरकार सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक पर्ने नीति तथा कानुनको तर्जुमा गरी लागु गर्ने		२०७८□०७९-२०८०□०८१	१३५८५०२।०१	२००००००	६४१४९७।९९			

७.६ योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनमा जनसहभागिता

तालिका नं. ७.६.१ योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनमा जनसहभागिताका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	जनसहभागितामा आधारित भौतिक निर्माण योजना कार्यक्रम		२०७८□०७९- २०८०□०८१	२९११०७५।७४	१०००००००	७०८८९२४।२६			
२	टोल विकास संस्था गठन तथा परिचालन		२०७८□०७९- २०८०□०८१	११६४४३०।३०	४००००००	२८३५५६९।७०			

७.७ नियमनकारी संरचनाहरूको प्रव□म

तालिका नं. ७.७.१ नियमनकारी संरचनाहरुको प्रवर्द्धनका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/सह कारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	पालिका भित्र रहेका नियमनकारी संस्थाहरुको प्रवर्द्धन गर्दै थप नियमनको व्यवस्था गरिने छ।		२०७८□०७९- २०८०□०८१	१३५८५०२।०१	२००००००	६४१४९७।९९			
२	वडा भित्र रहेका नियमनकारी संस्थाहरुको प्रवर्द्धन गर्दै थप नियमनको व्यवस्था गरिने छ।		२०७८□०७९- २०८०□०८१	१३५८५०२।०१	२००००००	६४१४९७।९९			

७.८ सामाजिक मेलमिलाप र शान्ति सुरक्षा

तालिका नं. ७.८.१ सामाजिक मेलमिलाप र शान्ति सुरक्षाका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/सह कारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	समाजमा शान्ती सुरक्षा कायम गर्न सामाजिक सचेतिकरण र सामाजिक मेल मिलाप लाइ प्रोत्साहन गरिने छ साथै प्रचलित कानुन लाई कडाइका साथ लागु गरिने छ ।		२०७८□०७९-२०८०□०८१	६७९२५१०।०६	२००००००	(४७९२५१०।०६			

७.९ पारदर्शिता र आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली

तालिका नं. ७.९.१ पारदर्शिता र आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	सवै खालका सार्वजनिक सेवा प्रवाह हुने सरकारी तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरु लाई पारदर्शी र जवाफदेही बनाउदै आन्तरिक नियन्त्रणको क्षेत्रलाइ मजबुद बनाउदै लगिने छ ।		२०७८□०७९-२०८०□०८१	५४३४००८।०५	२००००००	-३४३४००८।०५			

७.११ योजना अनुगमन तथा मूल्या□न

तालिका नं. ७.९.१ योजना अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका लागि प्रक्षेपित वित्तिय स्थिति

क्र.स.	कार्यक्रम	मुख्य उद्देश्य	योजना अवधी (देखि सम्म)	वित्तीय व्यवस्था		बजेट (स्थिति) (±)	अपुग बजेटको संभावित स्रोत		
				प्रक्षेपित	प्रस्तावित		नीजि क्षेत्र	समुदाय/ सहकारी	गैह्र सरकारी क्षेत्र
१	वडा भित्र सञ्चालित सरकारी तथा गैह्र सरकारी आयोजनाहरुको कडाइका साथ अनुगमन तथा मुल्यांकन गरिने छ साथै अनुगमन तथा मुल्यांकनका आधारमा थप आयोजनाहरु सञ्चालन गरिने छ।		२०७८□०७९-२०८०□०८१	७७६२८६८।६४	३००००००	-४७६२८६८।६४			